

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director : **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-cesi G-le a Țărei Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	RENÉ DEMOQUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Profesor Universitar, Avocat	Dr. ȘTEFAN LADAY Fost Magistrat jurisconsult în Cluj	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIETEANU Avocat
C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: **E. C. DECUSARĂ**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris : **EDOUARD LÉVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris

Membrii corespondenți pentru Polonia : **EMIL ST. RAPPAPORT**, Consilier la Curtea de Casație din Varsavia

ABONAMENTUL

Un an. p. B-cl. Case com., Autorit. 14001 lei
 „ Avocați 1000 „
 „ Magistrați 800 „
 6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTAMANA

în lunile Iulie și August

Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
București, Strada Artei Nr. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a bine-voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația revistei *Curierul Judiciar*, București, str. Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat partida Nr. Asemenea pentru comande de cărți.

S U M A R

- Cum se aplică legile în Bucovina, de Dr. O. Tîrnăveanu;
- Dreptul sindical și Funcționarii publici, de Dr. Marco I. Barasch;
- Un răspuns, de Dr. Ion A. Stroe.

JURISPRUDENȚA:

- Casație s. Unite: *Jak Levin cu M. Săulescu* (In contestație — cale extraordinară de atac — nu pot fi propuse mijloace de apărare cari ar repune în discuție însuși fondul procesului);
- Trib. Ilfov s. IV: *Ana C. Zamfirescu cu Ministerul de finanțe* (Cum trebuie considerat un strein, stabilit în țară, care și-a pierdut naționalitatea de origină fără să fi dobândit pe cea română?), cu o Notă de d-l Profesor Alex. Cerban;
- Idem: *Slima Endes cu soțul* (Acțiune de pensie alimentară. Proba cu martori cerută de reclamantă spre a dovedi veniturile soțului. Inadmisibilă), cu o Notă de avocatul Hugo Fridman;
- Judecăt. Ocol. Berești-Covurlui: *M. S. Ghimpu cu Teodor Donciu* (Unde se îndreaptă revizuirea?).

A apărut în editura „Cugetarea”, volumul III (ultimul) din CODUL DE COMERCIU (cu texte corespunzătoare italiene, franceze, belgiene) adnotat cu jurisprudența până la zi a Curții de Casație, a Curților de Apel și a Tribunalului Române, dimpreună cu jurisprudența italiană, franceză, belgiană, (selecționată) de **M. A. Dumitrescu**. Prețul lei 620.

De vânzare la *Curierul Judiciar*, contra cost, la care se va adăoga 15 lei pentru porto postal recomandat.

Cum se aplică legile în Bucovina

Patriarhală, cum era justitia în Moldova pe timpul anexării Bucovinei de către Austria, ea ținea cont de obiceiurile pământului. Din cărțile de judecată cari s'au aflat în ocolul Câmpulungului moldovenesc, colectate fiind de regretatul distins magistrat bucovinean T. V. Stefanelli, fost consilier aulic în Liov, noi putem conchide că dreptatea se împărțea pe atunci cu multă chibzuință, autoritățile domnești mai ales luând pătura țărănească sub aripa lor protectoare.

Situația s'a schimbat cu totul sub noua oblăduire streină, pe care scriitorul contemporan Ion Budai-Deleanu a caracterizat-o foarte elocvent în raportul său, pe care l-a adresat ca inspector al guvernului autorităților centrale imperiale, informatorul competent aflând din acest raport cuvinte destul de grele la adresa judecătorilor streini din Bucovina.

Iată ce zice în această privință Ion Budai-Deleanu: „Persoane fără valoare, vagabonzi de nemac, calfe de bărbieri, ba chiar și lachei au fost aplicați în Bucovina ca judecători”

Pe aceștia scriitorul amintit îi face fără înconjur după purtarea lor „hoți privilegiați” ținând drept „peșteri de tâlhari” biurourile judecătorești și încheie că judecătorii streini din Bucovina sunt concomitent judecători și părți, execută pe țărani în mod arbitrar și îi calicesc escamotându-le moștenirile în mâini streine (Cfr.: I. Budai-Deleanu. Scurte observări asupra Bucovinei în traducerea lui Bogdan-Duică și Constantin Loghin, Istoria literaturii române din Bucovina în legătura cu evoluția culturală și politică, 1926, Cernăuți, pag. 4—7).

Strecurându-se plângerile băstinașilor până la cancelaria imperială din Viena, guvernul central nu s'a hotărât să schimbe sistemul care nu-i plăcea ci din contra îi convenia hotărând de a-și îmbrăca atitudinea în alte forme mai deghizate cari, *mutatis mutandis*, au fost păstrate în multe privinți până în timpurile noastre.

Este locul să amintim de unele contracte odioase patronate de justiția Bucovinei de altă dată și cari au a-

vut drept urmare exproprierea sătenilor din regiunile muntoase cari astfel rămași în sapă de lemn nu aveau alt rost decât să se expatrieze ca proletari salahori în țări streine.

Cele mai uzitate din aceste contracte erau așa numitele contracte de rentă viageră prevăzute la par. 1284 al codului civil austriac prin care crășmarul strein se înțelegea cu sătenii mai în vârstă de a-i întreține, de a le furniza mai ales băuturi spirtoase cât vor trăi, de a-i îngropa după obicei făcându-le comăndul, cum se zice, dar obținând în schimb ca echivalent averile acestor moșnegi seduși în crășmă fără știrea familiei lor, cari decedau cu zile din cauza consumului excesiv de alcool de multe ori și otrăvit.

O altă convențiune, mai semnificativă pentru degenerarea morală în care ajunsese „colonia“, erau contractele mai rare de arendare ale veniturilor parohiale, în schimbul unei redevențe fixe lunare plătite preotului de crășmarul satului care dobânda prin aceasta dreptul de a se tocni direct cu locuitorii săteni asupra prețului funcțiunilor eclesiastice și de a percepe taxele convenite de la ei, dând, în consecință preotului cedent indicațiunile necesare spre a ofiția serviciile divine plătite antreprenorului.

Cu toată imoralitatea acestor contracte lovite de nulitate absolută, instanțele judecătorești nu ezitau de a le respecta și a da mână de ajutor pentru a le aduce la îndeplinire.

De altfel, justiția în Austria niciodată n'a fost considerată mai mult decât o latură a puterii executive servind ca unealtă decîtă interesele guvernărilor streine. Principiul democratic al separațiunii puterilor n'a putut afla nici odată aprobarea absolutizmului austriac care respingea din capul locului orice idee modernă, menită de a reduce omnipotența capului statului prin controlul reciproc al celor trei puteri constituite în stat.

Constituția noastră consacrand principiul separațiunii puterilor și acordând puterii judecătorești independența ei firească care decurge din sistemul modern adoptat, hotărârile instanțelor de judecată nu se mai dau în Bucovina ca altă dată în numele suveranului ci cu drept cuvânt în numele legii.

În cecace privește executarea hotărârilor era în Austria în aplicare un sistem cu totul deosebit celui românesc.

Fiindcă justiția funcționa numai ca o ramură administrativă separată a puterii executive, pronunțându-se, în consecință, hotărârile judecătorești în numele împăratului, ele erau, ca atare, executorii după ce rămăneau definitive putându-se realiza fără a avea nevoie de a fi investite cu vre-o formulă executorie.

Noua Constituție creiază în Bucovina o altă situație fiindcă punerea în aplicare a hotărârilor judecătorești se face de o putere de stat cu totul deosebită aceleia în al cărei nume s'a judecat. Pe când, cum am amintit, în Austria intervenia, pentru judecarea și executarea unei afaceri de drept, una și aceeași putere de stat, după noua rânduială constituțională, au a fi puse în mișcare într'un astfel de caz două puteri de stat separate și anume cea judecătorească care hotărăște și cea executivă care realizează, prin ajutorul forței publice, hotărârea dată. Din considerentele expuse, rezultă că hotărârile judecătorești au nevoie să fie investite cu formula executorie care le dă putere legală spre a putea fi aduse la îndeplinire.

Cu toate că principiile expuse par a fi clare, în Bucovina se practică încă până azi sistemul abrogat al unității puterii constituite în stat pentru judecare și e-

xecutare, însă de astădată cu rolul inversat al puterii de stat interveniente, de oarece hotărârile pronunțate, cum e just, în numele legii, nu se mai investesc, conform obiceiului austriac, cu nici o formulă executorie în numele Regelui, ci se execută în baza unor simple încheieri date ca emanațiuni ale puterii judecătorești. Instanțele bucovinene trec astfel peste principiul constituțional al separațiunii puterilor constituite în stat confundând puterea judecătorească cu cea executivă. Nu-i mirare că multe instanțe judecătorești din vechiul regat cari au aprofundat chestiunea din punct de vedere constituțional, sesizate fiind pe cale de comisiuni rogatorii de a aduce la îndeplinire astfel de încheieri executorii din Bucovina, refuză de a le da curs, sub cuvânt că nu ar avea putere legală lipsindu-le formula executorie, având după părerea noastră deplină dreptate.

Suntem de părere că nu pretindem ceva ilegal sau imposibil dacă cerem ca instanțele judecătorești bucovinene să abandoneze vederile austriace intrând în legalitate și aplicând încheierilor de admiteri de execuțiuni formula executorie indispensabilă spre a putea fi realizată după noua Constituție.

Nu credem că ar fi de prisos, pentru caracterizarea mentalității austriace, să mai arătăm că justiția penală era considerată ca făcând parte integrantă din poliția represivă, infracțiunile grele având chiar denominațiunea de crime polițienești, justiția civilă având, pe de altă parte, în practică mai mult un caracter de poliție preventivă, de oarece îi incumbă sarcina de a menține liniștea în stat prin aplanarea diferendelor cu caracter privat dintre cetățeni.

Din concepțiunea că instanțele judecătorești au a fi considerate ca așezăminte ale administrației publice, făcând parte din poliția internă, decurgea consecința lipsei aproape desăvârșite de solemnitate pe la judecătoriile și tribunalele din Bucovina, fiind la ordinea zilei de a vedea judecări și avocați fumând în ședință și putându-se, pe de altă parte, observa cum avocații se rezimau nerespectuos cu coatele de mesele judecătorești și cum părțile și martorii angajau adeseori în cursul desbatelor discuții aprinse laolaltă cari, deși de multe ori degenerau în insulte reciproce, rămăneau nesancționate de nici o penalitate nici măcar disciplinară.

Putem zice că acum suntem pe cale bună de a purifica justiția noastră de astfel de năravuri cari cu toate acestea mai persistă în unele locuri din cauza îngăduinței prea mari și neadmisibile a unor magistrați mai slabi de fire.

Și raportul aproape cazon și lipsit de colegialitate care dănuia între magistrați nu se poate altfel explica decât prin faptul că ordinul judecătorec nu s'a avântat sufletește pe o treaptă mai înaltă, care să-l ridice în opinia publică, fiindcă, ca o consecință a inerției morale și astăzi regretabilul abuz de a vedea cum instanțele de apel continuă a întrebuința, cu ocazia aprecierii hotărârilor pe care au a le cenzura, expresiuni de multe ori ofensatoare la adresa magistraților de la primele instanțe. Este timpul suprem de a înlătura și această urmă indezirabilă a unei mentalități streine.

Alte cazuri mai sunt în măsură a ne arăta cât de înrădăcinată mai este concepțiunea veche în Bucovina:

Astfel, art. 8 din Constituție nu admite în stat nici o deosebire de naștere sau de clase sociale desființând privilegiile evului mediu, notarii publici nu sînt nici acum, aproape după un deceniu dela unire, cont de principiile legii fundamentale a statului și iscălesc fără jenă chiar în calitatea lor oficială actele publice cu

titlurile lor de nobilime desființate având stampile și antete la imprimările lor la fel.

Mai lipsește ca domniile notari să întrebuințeze în locul emblemei statului vechile lor blazoane cavalierești.

Dacă considerăm că notarii publici sunt menținuți ca persoane de încredere ale statului, credem că această impietare asupra Constituției nu se poate tolera.

Nu mai vorbim de faptul că art. 23 din Constituție care dă actele stării civile în atribuția administrației publice nu s'a pus în Bucovina până azi în aplicare, amânându-se această măsură legal impusă de la un an la altul și aducând astfel puterea civilă un omagiu nejustificat clericalismului administrativ austriac.

Afară de aceasta, mai putem observa în Bucovina o atmosferă regionalistă uneori de indiferență și alte ori chiar de repulziune față de noua legislație română, care atmosferă pe cât e de condamnabilă din punct de vedere național, pe atât e și de nejustificată din considerente de drept, pentru că legile noastre nouă și mai ales cele post-constituționale au în prima linie în vedere omogenizarea vieții juridice, fiind în acest sens, legi de unificare cari urmează a fi necondiționat respectate.

O parte din jurisprudența tribunalelor bucovinene, care e îndrumătoare pentru judecătorii provinciale, nu pare a fi accesibilă principiului enunțat de noi, ținând cu orice preț la zestrea vechilor legi austriace chiar în materii regulamentate de noile legi românești și trecând cu totul peste principiul de drept *lex posterior derogat priori*. În această ordine de idei arătăm că, deși art. 53, din recenta lege a avocaților, stabilește un monopol profesional în favoarea avocaților înscrșișii în taboul, în aceeași lege se reprezintă și justițiarilor la autorități, — art. 45 alin. 4 din această din urmă lege prevăzând că pentru reprezentarea în justiție se poate da mandat numai unui avocat și admițând o singură excepție la acest principiu, art. 129 din legea pentru organizarea judecătorească, care îngăduie magistratilor să poată pleda cauzele lor personale, etc. — instanțele judecătorești din Bucovina continuă a admite ca reprezentanți în justiție și alte persoane, precum: funcționari administrativi, ingineri și chiar brigadieri silvici, când ei sunt trimiși din partea procuraturii de finanțe din Cernăuți ca instituțiune de contencios al statului și al așezămintelor de utilitate publică, organizată prin decretul ministerial din 9 Martie 1898. Nu țin deci cont de faptul că art. 123 din legea avocaților abrogă toate dispozițiunile de orice natură din întreg teritoriul României cari privesc drepturile avocaților și mențin, printr-o interpretare neînțeleasă și în desconsiderarea unei legi românești de unificare, un regulament vechiu austriac care admitea și neadvocați ca reprezentanți în justiție într-o epocă când ideea monopolului avocațial nu era deloc simpatizată de legiuitorul austriac (Cfr. Jurisprudența generală, anul III, n. 27 din 15 Ianuarie 1925).

Noua lege a avocaților nu pare a avea șansă de încredințare în țara lui Ștefan cel Mare. Astfel, deși art. 41 alin. 2 din citată lege fixează normele de procedură, determinând modalitățile de judecată și termenul de apel de 10 zile pentru judecătoria, un tribunal hotărăște că un apel introdus peste termenul fatal de 10 zile nu ar fi tardiv, fiind de părere în considerentele puțin judicioase ale hotărârei sale, că legiuitorul român, deși a creat o lege unificatoare pentru avocați, nu s'ar fi gândit la procedura civilă bucovineană care prevede termene de apel destul de scurte, de 14 zile și conchizând că legiuitorul ar fi vrut să prescurteze numai termenul de apel de 2 luni din vechiul regat. Sic!

(Cfr. Jurisprudența Generală, anul III no. 2 din 15 Ianuarie 1925, speța 69).

Că nici legea accelerării nu a ajuns mai departe decât până la vechea frontieră putem deduce din cazul următor:

Vechile dispozițiuni ale par. 494 și 496 din procedura civilă austriacă relativ la procedura înaintea instanțelor de apel dădeau acestor foruri dreptul de a remite după plac așacarea primei instanțe când erau de părere că desbaterile ar fi complete, având însă și ele dreptul facultativ de a completa singure desbaterile. Acest drept al instanțelor de apel degenerând într-o practică abuzivă de a trimite procesele de nenumărate ori primelor instanțe, chiar când erau de completat probe neînsemnate și ușor de administrat sau chestiuni pure de drept, inconvenientul a fost remarcat cu ocazia desbaterii legii de accelerare și astfel s'a dispus prin art. 43 din noua lege, ca desbaterile și judecățile în apel să fie supuse cap. III al legii de accelerare care prevede o accelerare reală procedurală ne mai admițând pentru viitor promenadele de la instanța de apel la cea de fond și înapoi, instanța de apel putând evoca fondul.

Instanțele de apel din Bucovina nu înțeleg însă să respecte dispozițiunile imperative și bune ale legii de accelerare considerând-o neextinsă și asupra teritoriului acestei părți din țara unită. (Cfr. Jurisprudența Generală, anul IV, no. 40 din 9 Decembrie 1926, speța no. 1628).

Cine ar crede că numai în civil înțeleg o atmosferă neprietenoasă legiuirii de unificare dă greș, căci la fel e și în penal:

Fiind între altele extinsă procedura penală română despre atribuțiunile judecatorului de instrucțiune și asupra Bucovinei trebuie să ținem cont în acest domeniu numai de rânduiala românească.

Principiile conducătoare ale procedurii penale române nu admit ca judecatorul de instrucțiune să delege alte organe cu instrucția cazului cu care a fost investit în rem și în personam.

Altfel era după procedura penală austriacă care da dreptul de a delega judecătorii cu instrucțiunea de cazuri penale.

Cu toate că astfel de delegări generale nu mai sunt admisibile fiind cu totul streine legiuitorului român, unui judecător de instrucțiune din Bucovina le mai practică și sunt foarte rău impresionate de retrimiterile cazurilor din partea judecătorilor material incompetente; fac chiar plângeri pentru nerespectarea delegațiunilor ilegale manifestând fără înconjur necunoștința noii stări de drept. (Cf. Jurisprudența Generală, anul IV, no. 40 din 9 Decembrie 1926, speța 1859).

Ne mărginim la exemplele date pentru caracterizarea mentalității încă inerente unor împărțitori de dreptate din Bucovina la ale căror argumentări puțin serioase de a aplica cu orice preț legiuirile austriace putem răspunde numai în sensul lui Caragiale că ei par a adopta principiul, să facem Unificarea dar să nu schimbăm nimic.

O. TERNAVEANU

DREPTUL SINDICAL ȘI FUNCTIONARIII PUBLICI

Secolul al XIX-lea a debutat sub auspiciile principiilor egalitare ale Marelui Revoluționar. Marea

Carte politică a timpurilor noastre este deci afirmarea drepturilor individuale. Declarațiunea drepturilor naturale și imprescriptibile ale individului va constitui noua dogmă, căreia legiutorul revoluționar îi va garanta intangibilitatea prin interzicerea oricărei posibilități de restrângere a suveranității individuale.

Acestui principiu fundamental al dreptului privat va corespunde în domeniul dreptului public principiul suveranității Statului. Bazat pe concepția romană de *imperium*, Statul nu va avea altă funcție decât să garanteze individului protecția drepturilor sale naturale.

De aci întregul regim juridic și politic, care domină secolul trecut și care se va năruî încetul cu încetul sub forța irezistibilă a faptelor. Apariția erei industriale va provoca răsturnarea vechilor dogme pe care se întemeiau instituțiile noastre juridice.

O nouă formulă — de ordin exclusiv economic — va veni să transforme ordinea socială, determinând adaptarea formelor juridice, pe cari ni le-a legat regimul napoleonean, voilor conjuncturi economice. Această formulă e formula sindicalismului.

Sindicalismul apare ca o reacțiune în contra individualismului secolului trecut. Nu voim să zicem prin această că tinde la abolirea sa, dimpotrivă el se va strădui să-i extinză binefacerile asupra tuturor producătorilor. Dărâmând însă vechea concepție a suveranității individului, sindicalismul va propovădui că libertatea, pe care ne-a hărăzit-o Marea Revoluție Franceză, nu se mai găsește, în condițiile societății de azi, decât în asociația indivizilor.

Individul încetează de a fi acel suveran, care închizându-se în turnul său de fildeș va putea beneficia de drepturi absolute, a căror existență ar fi cîiar anterioară nașterii sale; el devine membrul unui grup social, un asociat; iar drepturile îi sunt recunoscute numai în măsura împlinirii funcției pe care grupul îi va desemna.

Sindicalismul va fi deci acea forță, care grupând pe indivizi, uniți prin solidaritatea mecanică — adică acea bazată pe similitudinea de nevoi — va da societății o structură juridică mai adecvată conformației ei economice. Ridicând munca din decădere ei biblică, sindicalismul o va încadra în rangul virtuților omenești, făcând din ea însăși instrumentul de emancipare a acelor pe care lipsa de organizare i-a lăsat — în numele libertății revoluționare — dezarmați în fața vicisitudinilor economice, pe care le-a cunoscut societatea omenească, în ultimele decenii. În asemenea condiții, sindicalismul devine un element de pace socială. Tinzând la coordonarea tuturor grupărilor profesionale, în vederea unei administrații mai bune a mijloacelor de producție și a serviciilor publice, el apare ca u-

nica formulă, sub care se poate anvisa, până în prezent, viitoarea structură a societății noastre.

Acest lucru l'a proclamat, acum 20 ani, Léon Duguit în celebrele conferințe de la Ecole des Hautes Etudes Sociales, când combătând mai mult prejudecăți, decât idei, a redat quintesența sindicalismului în următoarele cuvinte:

„Le mouvement syndicaliste n'est point en réalité la guerre entreprise par le prolétariat pour écraser la bourgeoisie, pour conquérir, les instruments et la direction de la production. Ce n'est pas, comme le prétendent les théoriciens du syndicalisme révolutionnaire, la classe ouvrière prenant conscience d'elle-même pour concentrer en elle le pouvoir et la fortune et anéantir la classe bourgeoise. C'est un mouvement beaucoup plus large, beaucoup plus fécond, je dirai beaucoup plus humain. Il n'est pas un moyen de guerre et de division sociales; je crois qu'il est au contraire un moyen puissant de pacification et d'union. Il n'est pas une transformation de la seule classe ouvrière; il s'étend à toutes les classes sociales et tend à les coordonner en un faisceau harmonique” (1).

Așa dar sindicalismul e un fapt, de care trebuie să se ție seamă în cercetarea obiectivă a condițiilor sociale ale vremurilor noastre. Organizarea profesională a debutat prin a cuprinde întâi pe lucrători din industriile particulare, ca să se extinză apoi la profesiunile libere, sfârșind prin a îngloba și pe funcționarii publici. Vechile bariere pe care le ridicase o doctrină arhaică au căzut. Funcția publică va fi considerată de acum înainte ca o profesie. Legiutorul, refractar până deunăzi admiterii ideii asociaționiste pentru funcționarii Statului, e silit să cedeze în fața forței permanente, pe cari o reprezintă noile grupări profesionale.

Prea multă vreme s'a căutat a se ține departe de această mare mișcare de organizare corporativă pe funcționarii publici. Nici o forță umană nu mai e în stare să stăvilească încorporarea organizațiilor funcționărești în mișcarea sindicală. În ciuda tuturor obstacolelor, mișcarea corporativă a funcționarilor ia o dezvoltare din ce în ce mai mare, aducând cu sine modificarea radicală a noțiunii de Stat, bazată pe vechea concepție centralizatoare.

Vechei armaturi a Statului regalian, ea vrea să substituie servicii publice democratizate și descentralizate, bazate pe competență profesională. Astfel, gruparea funcționarilor publici este în directă dependență de reorganizarea administrativă a Statului.

Ne propunem, în aceste rânduri, să trasăm în mod sumar filiera prin care a trecut ideea sindicalizării funcționarilor publici. Dat fiind analogia regimului asociaționist dela noi cu cel din Franța

1) Duguit, Le Droit Social, le Droit individuel et la transformation de l'Etat, p. 121—122.

— de unde am putea spune, că l-am reprodus ai-doma — să ne fie îngăduit să aruncăm o privire asupra condițiunilor în cari s'a dezvoltat ideea sindicală a funcționarilor publici în Franța, înainte de a ne ocupa de starea de lucruri la noi.

Dreptul de sindicalizare a fost recunoscut în Franța la 1884 prin legea Waldeck-Rousseau, lege, a cărei economie am reprodus-o, în 1921, în legislația noastră. Această lege însă privea raporturile între salariați și patroni din stabilimentele industriale și comerciale particulare. Față de tendința din ce în ce mai accentuată a funcționarilor publici de a se grupa, prevalându-se de această lege, față de deosebirile doctrinale și jurisprudențiale, intervenția legiuitorului se impunea.

Trei concepții s'au găsit față în față în doctrină cu privire la această chestiune :

1) Teza sindicalistă, care reclamă pentru funcționari beneficiul integral al legii din 1884. Această teză este susținută de Paul Boncour, Maxime Leroy, Georges Cahen.

După cum lucrătorul din uzină a găsit în sindicat singura forță capabilă să desbată cu patronatul condițiile de muncă menținând echilibrul în raporturile de contractare, tot așa și funcționarul public va găsi în sindicat o asigurare contra favoritismului politic, contra arbitrarului, contra instabilității. Funcționarii se sindicalizează pentru a cere probitate în recrutare, regularitate în avansare, respectul libertății și al demnității lor, o parte de inițiativă și de control în munca pe care trebuie s'o presteze (2).

Revendicările lor nu se mărginesc numai la reacțiunea în contra ingerințelor politice, ele nu-s protestări sterile, ci au pretențiunea de a pune și soluția — unica după ele — a remedierii actualei stări de lucruri. Funcționarii pun reguli noi, menite să îndepărteze din serviciile publice, printr'o descentralizare completă, racila biurocrației.

Dezvoltarea organelor corporative în cadrele actuale ale Statului va determina la un moment dat un partaj de atribuțiuni. Statul va păstra dreptul de control, pe care-l va exercita în numele națiunii întregi, iar funcționarii grupați în sindicate vor decide de interesele lor profesionale, vor opune drepturile câștigate favorurilor puterii, vor discuta quantumul remunerației lor, vor indica pe acei cari merită să beneficieze de avansare, etc.

Și Paul Boncour întrevece momentul când Statul va înțelege că, nemai având în față funcționari docili și leneși, va constata că cel mai bun mijloc de a asigura buna funcționare a serviciilor sale constă în interesarea acelor cari sunt chemați să le asigure funcționarea continuă, făcându-i să parti-

cipe cel puțin pentru serviciile cari comportă o asemenea participare (întreprinderi comerciale și industriale) fluctuațiunilor randamentului lor (3).

Maxime Leroy va sintetiza într'o formulă, întreaga doctrină a sindicalismului administrativ :

„Lutte contre l'Etat, juridiquement presque irresponsable — accord des fonctionnaires avec les administrés — protestation contre l'ingérence politique ; — organisations plus collective et plus exactement technique des services publics, voilà quatre propositions, qui résument assez bien le mouvement auquel nous assistons, partiellement démocratique, partiellement socialiste, partant nouveau et traditionnaliste, tendant tout à la fois à la „régénération“ de l'Etat et à sa „subversion“, selon la loi inexorable de la continuité historique“ (4).

2) Acestei teze se opune teza statutului special al funcționarilor. Protagonistul cel mai notoriu e decanul de la Bordeaux, Léon Duguit. Pentru Duguit chestiunea raporturilor dintre funcționari și Stat nu se poate pune în același mod ca în privința salariaților din industrie și comerț. Statul nu-i patron și între funcționari și Stat nu poate exista un contract de muncă. Funcționarii — și prin funcționari înțelege orice individ care în mod permanent și normal participă la un serviciu public — sunt puși prin legea serviciului într'o situație obiectivă care le impune obligații legale.

Toți funcționarii, oricare ar fi natura actelor pe care le fac, sunt juridicește în aceeași situație. Ei sunt chemați să asigure buna funcționare a serviciului public, ceea ce face ca să fie într'o anumită situație legală. Statul nefiind patron și funcționarii nefiind angajați pe baza unui contract de muncă, ci numai în virtutea unui act colectiv, „*Gesammtakt*“, care nu poate să dea naștere la o situație juridică subiectivă de creditor și de debitor, urmează că ei n'au interese profesionale de apărut, în sensul legii din 1884. În consecință, funcționarii, fără nici o distincție, nu se pot sindicaliza (5).

Dreptul de sindicalizare implică dreptul la grevă. Ori prin încetarea colectivă de muncă, funcționarii violează acele obligațiuni legale pe cari i le impune „*Gesammtakt*“.

„Ils commettent le plus grand des crimes, ils assassinent la collectivité, ce qui est plus grave qu'un meurtre individuel. La grève dans les rapports d'employeur et d'employés peut être dans certains cas légitime, le refus concerté d'assurer le fonctionnement d'un service public de la part des fonctionnaires est toujours un crime“ spune Duguit în ultima sa lucrare „*Leçons de droit public général*“ (6).

De aceea guvernul trebuie să reprime cu toată e-

3) Paul Boncour. Les Syndicats de fonctionnaires p. 30-31.

4) Maxime Leroy, op. cit. p. 239-240.

5) L. Duguit. Droit constitutionnel Vol. IV p. 224-233.

6) p. 244.

2) Maxime Leroy, Syndicats et Services Publics p. 258. Paul Louis, Le Syndicalisme contre l'Etat p. 260-261. Georges Cahen, Les Fonctionnaires.

nergia asemenea fapte. În schimb legiuitorul e dator să garanteze statutul funcționarilor, care să-i protejească contra tuturor actelor arbitrare din partea guvernărilor și agenților lor direcți.

Încadrându-i în marea mișcare sindicalistă, Duguît remarcă că — dat fiind natura serviciilor pe cari sunt chemați să le presteze — funcționarii formează o clasă cu totul distinctă de clasa muncitorilor din industria particulară. Sindicalismul funcționalist are domeniul său propriu de dezvoltare (7).

3) O a treia teză, teza mixtă, face o distincție între funcționari.

Această teorie e reprezentată prin Berthélemy, care, reluând vechiul sistem al lui Laferrière, distinge agenții de gestiune de agenții de autoritate. Primii se pot sindicaliza, de oarece exercită funcțiuni de ordin industrial sau comercial, ceilalți nu, de oarece dețin o parte din suveranitatea națională (8).

Această distincție a fost consacrată într'un raport celebru al lui Barthou, raport făcut, la 1903, în numele Comisiei Muncii a Camerei Franceze, tinzând la modificarea legii din 1884.

Iată cum înțelege Barthou să justifice această distincție:

„L'Etat souverain ne peut pas et ne doit pas tolérer des coalitions permanentes entre ceux dont les articles 123 et 126 du Code pénal ont justement interdit et réprimé les coalitions temporaires. L'Etat patron doit se soumettre aux conditions et aux obligations légales auxquelles tous les patrons sont astreints envers ceux dont ils louent les services. Il est même tenu de leur donner l'exemple du respect et de l'application de la loi. Sa situation et ses droits varient ainsi suivant qu'il exerce son *autorité* ou suivant qu'il accomplit des actes de *gestion*. Et à cette différence dans la nature de ses fonctions propres correspond une différence nécessaire dans les droits de ses agents“ (9).

În consecință, d-se propune înscrierea în legea din 1884 a dreptului de sindicalizare a lucrătorilor Statului, departamentelor, comunelor și stabilimentelor publice, cari nu dețin nici o porțiune a puterii publice.

Bourguin și Fontaine, la rândul lor, își vor însuși această teorie căci, când e vorba de agenți de autoritate, relațiile care există între ei și Stat nu sunt relații contractuale, ci relații de suveranitate — dimpotrivă când e vorba de agenți de gestiune, neavând nici o participare la puterea publică, ei se găsesc legați de Stat printr'un adevărat contract

de locațiune de serviciu (10). Această teorie este preconizată de asemenea și de Paul Pic (11) și a fost consacrată de jurisprudența Consiliului de Stat. Legea din 1920 vine să-i dea — după unii ea Pic și Bry (12) — o consacrare legislativă, permițând sindicalizarea agenților de gestiune, rezervând însă pentru un viitor statut al funcționarilor tranșarea chestiunii în ce privește pe cei de autoritate. După alți autori, ca Duguît, Capitant și Cuche (13) chestiunea rămâne deschisă pentru toți funcționarii, de orice ordin.

În contra acestei diferențieri între funcționarii publici s'a adus o critică decisivă care face ca ea să dispară înecetul cu înecetul. Chiar Barthou în raportul său — cu toate că adoptă sistemul lui Berthélemy — remarcă că „există o dificultate de a marca *punctul* unde începe locațiunea de funcție publică și unde se termină contractul de muncă între administrațiunile publice și exploatațiunile industriale ale Statului, șef, de întreprindere“ (14).

De aceea Hauriou va remarcă, că cele două noțiuni „autoritate“ și „gestiune“ se confundă de cele mai multe ori și va declara ilegalitatea sindicatelor funcționărești. Sindicatele sunt organizațiuni profesionale ale vieții private, în timp ce funcțiunile publice fac parte din blocul vieții publice. Regimul nostru de Stat e stabilit pe baza unei profunde separațiuni între viața publică și viața privată și în principiu organizațiile create pentru una nu sunt extensibile la cealaltă. În schimb Hauriou crede că funcționarilor — fără distincție — li se aplică regimul legii din 1901, care e o lege generală interesând viața publică cât și cea privată (15).

La lumina acestei expuneri doctrinare să vedem care a fost calea, pe care a pășit legiuitorul român în această chestiune.

Vechea Constituție în art. 27 recunoaște libertatea de asociație tuturor cetățenilor. Legiuitorul român în loc să vie însă cu o lege organică, prin care să desvolte principiul constituțional, a elaborat o lege de restrângere a acestei libertăți, ca să nu zice de desființare.

Într'adevăr, prin cele trei articole care le cuprind de legea asociațiilor din 1909 se interzice funcționarilor, meseriașilor, muncitorilor și în sfârșit oricărui salariat al Statului, Județelor, Comunelor și stabilimentelor publice, cu caracter economic, industrial și comercial, precum și tuturor acelorora căroră le este încredințată asigurarea unui serviciu

10) Bourguin. De l'application des lois ouvrières aux ouvriers et employés, de l'Etat p. 30—35, Fontaine-Louage de Travail p. 70.

11) Pic-Lèg, industrielle p. 244.

12) Pic. op. cit. p. 255, Bry, Lois du travail industriel p. 565

13) Capitant. Précis de lég. industrielle p. 80.

14) Barthou op. cit. p. 51-52.

15) Hauriou. Droit administratif p. 697-699 notă.

7) Duguît, Le droit social. . . . p. 140-143.

8) Berthélemy. Droit administratif p. 55-59.

9) Barthou, Rapport tendant à modifier la loi du 21 Mars 1884 p. 56-57.

public, dreptul de a forma asociațiuni profesionale, fără autorizarea Ministerului de care depinde.

Cu alte cuvinte, exercitarea unui drept natural, ce ți-l garantează însăși pactul fundamental al Statului, e lăsată la aprecierea suverană a unui Ministru.

Legiuitorul de după război a făcut — sub influența noilor curente sociale — un pas înainte. El a consacrat pur și simplu teoria lui Berthélemy.

Prin legea sindicatelor profesionale din 1921 se face distincție între funcționarii propriu ziși și lucrători, recunoscându-se numai acestora din urmă dreptul de a beneficia de legea sindicatelor, din cauza — spune expunerea de motive — „situațiunii similare în care se găsește față de cei din întreprinderile particulare“. Reglementarea dreptului de asociere a funcționarilor publici urmează să fie rezolvită prin Statutul funcționarilor publici din 1923.

Legiuitorul român a înțeles să garanteze lucrătorilor Statului un drept natural al oricărui cetățean, dreptul de sindicalizare. El a recunoscut implicit că noile funcțiuni ale Statului, îi impun noi norme în reglementarea raporturilor între el și lucrătorii săi. Nu înțelegem deci de ce prin legea de organizare a „Monitorului Oficial“ din 28 Aprilie 1927 li se răpește lucrătorilor imprimeriilor Statului dreptul de sindicalizare. Motivul invocat chiar în textul legii, că ar fi salarizați și pensionați în aceleași condițiuni ca funcționarii Statului nu are nici o rațiune din moment ce și lucrătorii Arsenalului și Regiei Monopolului Statului intră în aceeași categorie.

Dacă trecem acum la Statutul funcționarilor publici promulgat la 19 Iunie 1923, constatăm că dreptul de asociere e reglementat de art. 24 — 32 și de art. 53 — 66 din regulament.

„Funcționarii publici de orice categorie — spune art. 24 — se pot asocia între ei pentru scopuri culturale, economice și profesionale“. Legea permite asocierea funcționarilor pe Ministere, pe autorități dependente de Ministere sau, pe unele dintre direcțiunile și serviciile acestor autorități. Dreptul de de a se uni în federale sau chiar într-o uniune generală le este de asemenea recunoscut.

Legiuitorul însă n'a înțeles să puie pe picior de egalitate pe funcționarii cu lucrătorii săi. În timp ce lucrătorii vor putea constitui sindicate, prin încredințarea Tribunalului, funcționarii vor avea nevoie de o lege specială pentru a se constitui în asociație.

Pe de altă parte, asociațiile lor pot fi dizolvate, pe cale administrativă, printr'un Decret Regal.

Astfel dreptul de asociație al funcționarilor apare prin statut expus în mod constant oscilațiunilor politice și bunului plac al miniștrilor.

Legea persoanelor juridice din 1924 prin art. 1 și 53 a abrogat dispozițiile art. 25 și 28 din Statut,

supunând deci asociațiile funcționărești aceluiași regim ca toate celelalte asociații de drept privat. Este un pas însemnat în calea spre recunoașterea completă a libertății de asociație a funcționarilor publici.

În rezumat deci, în actuala stare legislativă, lucrătorii Statului, Județelor, Comunelor și stabilimentelor publice se pot grupa în conformitate cu legea persoanelor juridice din 5 Februarie 1924.

Chestiunea dreptului sindical al funcționarilor publici rămâne deci deschisă (16).

În Franța, guvernul Herriot, în declarația din 17 Iunie 1925, recunoaște funcționarilor publici dreptul sindical, precizând însă că nu renunță la nici unul din drepturile sale, pentru a stăvili orice acțiune colectivă care ar fi contrarie intereselor națiunii. Cu toate că această declarațiune n'a dobândit încă o consacrare legislativă, numeroase sindicate funcționărești au luat naștere, la adăpostul toleranței guvernamentale. Ceva mai mult, în cursul unei trecute am putut asista și la afilierea acestor sindicate la Confederația Generală a Muncii (17).

Dreptul sindical e o veche revendicare a funcționarilor noștri. La 5 Iunie 1922, Președintele Societății Funcționarilor publici, d. N. Schina, a dat acestor revendicări următoarea expresiune :

„Vom să nu fie nici o deosebire de tratament între așa zișii funcționari de autoritate și funcționarii de gestiune, sau între funcționarii manuali și celelalte categorii de funcționari. Este chiar în interesul tuturor funcționarilor publici să fie la o laltă și încadrați în cotele de salarizare ce se vor hotărî.

„Asociațiile funcționărești sunt strict necesare din punct de vedere profesional, social și național. Scopul lor este să garanteze drepturile personale și corporative ale funcționarilor, să ridice starea morală și materială a acestora, să asigure buna funcționare a serviciilor și să contribuie la consolidarea Statului. Noi vom să facem din asociații organisme vii, organisme publice, organisme de Stat. Mai mult decât atât, vom ca asociațiile să fie obligatorii pentru toți funcționarii“.

Să examinăm, înainte de a termina, temeinicia rațiunii, care s'a opus până în prezent la satisfacerea acestor revendicări.

S'a susținut că acordarea dreptului de sindicalizare funcționarilor ar însemna recunoașterea implicită a dreptului de grevă. Aceste două drepturi au fost considerate ca fiind în strânsă conexitate, neputând fi desprins unul de altul. Nimic mai gre-

16) Asupra dreptului sindical al funcționarilor publici a se consulta și interesanta monografie a d-lui Traian Alexandrescu „Curierul Judiciar“ 1920.

17) P. Pic. Les Syndicats de fonctionnaires, Questions pratiques, 1924 p. 119-121, v. deasemenea L'Information Sociale 1927, No. 238 p. 12

sit. Dreptul de asociere este un drept natural pe care o societate civilizată trebuie să-l recunoască tuturor membrilor săi, fără nici o restricție. Dimpotrivă evoluția socială tinde să restrângă cât mai mult dreptul de grevă, azi când noțiunea de serviciu public tinde să se confunde cu întreprinderile particulare, indispensabile publicului.

Și cea mai elocventă dovadă o avem în legea pentru reglementarea conflictelor de muncă din 1920, care ridică dreptul de grevă acelor cari sunt în serviciile Statului precum și acelor din întreprinderile cari funcționează în interesul public și a căror oprire pune în primejdie existența și sănătatea populației sau viața economică și socială a țării (art. 16).

Iată deci cum legiuitorul român a reușit să desprindă dreptul de sindicalizare de dreptul de grevă într-o lege, ale cărei rezultate au adus o puternică desmințire vechei concepțiuni.

Și dacă greva poate fi înlăturată, care mai e rațiunea care s'ar opune asimilării complete a funcționarilor publici cu lucrătorii Statului? Nu pare oare contradictoriu să interzici organizarea sindicală funcționarilor din Ministere, când o recunoști lucrătorilor dela Pirotehnie sau Regie?

Rolul Statului e să menție coeziunea socială, reglementând ritmul raporturilor dintre factorii componenți ai organismului colectiv.

Mentținându-se în cadrul acesta, pe cari îi l'a desemnat misiunea sa istorică, căutând să se adapteze noiei structuri sociale, care cere o cât mai mare libertate de dezvoltare a organizațiilor profesionale, Statul va găsi în aceste grupări corporative forța necesară pentru a înfruntă vicisitudinile pe cari soarta i le mai rezervă.

MARCO I. BARASCH

Doctor în Drept din Paris

Consilier tehnic al Ministerului Muncii

Un răspuns

Inalta Curte de Casație, printr'o deciziune recentă, stabilise că nu se pot acorda, de către instanța penală, în caz de achitare, chiar dacă reclamantul pe nedrept a fost păgubit. (Jurisprudența Generală 420-927). Printr'o carte de judecată anterioară, Ocolul II Mixt Craiova hotărîre contrariu. (Jurisprudența Generală 1824-926). „Justiția Olteniei” publicând jurisprudența Casației, se referă și la cartea de judecată dată de judecătorul de ocol, exprimându-și speranța că, pe viitor, luând notă de jurisprudența Casației, instanța de fond se va conforma ei. Intr'un articol, scris în aceeași revistă, subsemnatul am arătat argumentele principale pe care se putea justifica hotărîrea judecătorei, combătând, în acelaș timp și argumentele contrarii.

D-l Alex. Hagi Gheorghe, răspunzând, în aceeași revistă, articolului meu, nu vrea să discute chestiunea în fond, pentru că — spune d-sa — „principiile statornicite de Inalta Curte sunt vechi și arhicunoscute”. Cu toate acestea doctrina modernă combate, cu mult succes, a-

ceste principii (I. Tanoviceanu, Ediția 1927, Nr. 217⁵ scris de V. Dongoroz).

Nu pentru ca să reiau firul discuției, răspund răspunsului d-lui Hagi Gheorghe, ci pentru ca să lămuresc un principiu cu mult mai important, pe care invocându-l d-sa, crede că dacă nu vrea să mă convingă prin argumente, poate să mă învingă prin intimidare.

În adevăr, iată cum termină articolul său, d-l Hagi Gheorghe: „A nu adopta „deciziunile” Curții de Casație, înseamnă pentru magistratul care nu le adoptă, că după casare, afacerea venind în fața „aceluiaș” magistrat, conform art. 54 din legea Curții de Casație, să se vadă pus în situațiunea, ca avocatul care a obținut casarea să nici nu mai pledeze cauza și să citească numai dispozițiunile art. 54 „ordonând” aceluiaș magistrat să adopte soluțiunea dată de Inalta Curte, sub sancțiunea judecătii Consiliului disciplinar”.

Cu alte cuvinte jurisprudența se execută, nu se mai discută. În totdeauna și în toate cazurile! întocmai cum sunt ordinele în armată. Și totuși d-l Hagi Gheorghe vorbește de instanțele civile și chiar d-sa este un foarte bun judecător de ședință la Trib. Dolj.

Să fie oare așa?

Este adevărat că art. 54 vorbește și de deciziuni obligatorii și de Consiliu de disciplină; dar nu e cătuși de puțin adevărat că deciziunea Casației, devenită obligatorie în condițiile acestui articol, se aplică de „acelaș” magistrat care a dat hotărîrea casată, și nici că poate fi vorba de „altă” speță decât aceea tranșată prin hotărîrea de casare. În adevăr, art. 52 din aceeași lege spune: „Când Curtea casează, dispune trimiterea afacerii în judecata aceleiași instanțe care a judecat și înaintea căreia se va procedă la judecată de „altă” secție sau „altă” complex”. Prin urmare foarte clar: nu aceiași magistrați vor fi obligați să adopte soluția dată de Casație într'o anumită speță, altfel soluționată de ei, ci alți magistrați, cari n'au mai judecat-o și care formează un alt complex de judecată, și foarte adesea chiar dela altă secție. Interesul împricinărilor este astfel respectat; dar în acelaș timp și demnitatea și amorul propriu al magistraților. Odată formalitatea art. 54 îndeplinită, toată libertatea de conștiință a judecătorilor de fond, renaște; nimeni și nimic nu mai poate apoi împiedeca pe acești magistrați ca, în spețe absolut identice în drept, și judecate chiar în aceeași ședință, să adopte orice altă soluție. În virtutea dreptului de jurisdicțiune pe care-l au judecătorii de orice grad, drept care în totdeauna a făcut din magistratură o putere în stat, toți acești judecători nu sunt obligați să asculte decât de conștiința lor și lege. Jurisprudențele Casației sunt, desigur, o colecțiune de argumente foarte prețioase, cu ajutorul cărora instanțele de fond, lămuresc părțile confuze din lege; dar ele nu pot constitui — căceptând speța ce o tranșează și numai în condițiile art. 54 — ordine pentru instanțele inferioare. Pentru alte spețe, identice în drept, ceea ce convinge, nu este atât jurisprudența în sine, cât argumentele ce o motivează. Dacă ar fi altfel, în fața a două deciziuni contradictorii — și sunt atâtea! — instanța de fond s'ar găsi într'un mare impas.

28 Mai 1927.

ION A. STROE

Doctor în Drept. Judecător Craiova

A apărut: LEGEA CIFREI DE AFACERI, însoțită de Expunerea de motive, Avizul Consiliului legislativ, Rapoartele dela Cameră și Senat. Prețul 40 lei.

Comandele la Curierul Judiciar, care servește orice cărți de Drept, contra cost adăugându-se 10 lei p. porto postal recom.

INALTA CURTE de CAS. și JUST. S.-UNITE

Audiența dela 1 Iulie 1926

Președinția d-lui GH. V. BUZDUGAN, Prim-președinte

Jacques Levin cu M. Săulescu

Deciziunea No. 15

Contestație. Cale extraordinară de atac. Nu pot fi propuse mijloace de apărare cari ar repune în discuție însuși fondul procesului. Criteriile în aplicarea acestui principiu. Art. 530 pr. c. și 1201 c. c.

In principiu contestația la executare fiind o cale de atac extraordinară, nu se pot invoca în contestație mijloace de apărare cari ar avea de rezultat să readucă în discuție însuși fondul procesului, ci prin aceasta s'ar nesocoti autoritatea ce legea atribuie lucrului judecat.

Condițiile și limitele în cari poate decurge judecata, în contestațiuni, au fost lăsate de legiuitorul procedurii civile la hotărârea justiției care să decidă în raport cu rânduelile din art. 530 pr. c. și principiul autorității lucrului judecat. Astfel s'a decis de jurisprudență că, pe cale de contestație nu se poate opune ca mijloc de apărare excepția lucrului judecat, nepropus la fond; — terțiul poprit obligat la plată prin hotărârea de validare, nu poate pune în discuție, pe cale de contestație, chestiunea neexistenței datoriei sale, pe baza căreia s'a făcut poprirea.

Dacă criteriul distinctiv între ceea ce se poate și ceea ce nu se poate discuta pe cale de contestație, rezidă în neatingerea autorității lucrului judecat, urmează că, pe această cale debitorul urmărit poate opune stingerea obligațiunii sale în cursul instanței, posterior sentinței de condamnare, fie și înainte ca ea să fi rămas definitivă;

Pentru identitate de motive de situațiune juridică, este a se decide că, pe calea contestațiunii, se poate opune renunțarea la rezoluțiunea judiciară obținută pentru neplată, întrucât prin această renunțare posterioară hotărârii ce a pronunțat-o, nu se contrazice întru nimic faptele și chestiunile judecate prin acea hotărâre.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Cons., pe d-nii av. ai recurrentului în desvoltarea motivelor de casare, pe d-nii av. ai intimatului, în combateri, pe d-l Procuror general I. N. Stambulescu în concluziuni și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Jacques Levin în contra dec. Nr. 331-925 prin care s'a admis contestația introdusă de Mihail Săulescu la executarea dec. 140-925 dată de aceiași Curte și se constată că această decizie nu mai poate fi executată.

Având în vedere motivele de recurs în cuprinderea următoare:

„Violarea și greșita aplicare a art. 399 și 400 pr. civ. și exces de putere.

„Contestația este o cale extraordinară de atac și nu poate fi utilizată decât în marginele trasate de art. 399 și următoarele din proc. civ.

„A admite contestația între părțile litigante în afară de cazurile prevăzute de articolele de mai sus, așa cum a făcut Curtea de Apel, înseamnă a viola principiile înscrise în con-dica de proc. civ. dela art. 399—405.

„Excesul de putere consistă în a admite alte căi de atac decât cele prevăzute de lege și a permite astfel ca prezum-

ția de adevăr pe care o acoperă autoritatea lucrului judecat, să fie discutată la infinit;

„Pentru a ajunge la acest rezultat, instanța de fond aplică greșit și prin urmare violează întreaga teorie a contestației prevăzută în art. 399-405 pr. civ., întrucât nici nu interpretează un dispozitiv în cadrul lucrului judecat, conținut în el, nici nu permite unui terțiu care n'a fost parte litigantă să se apere de consecințele executării, ci îngăduie unui împrișnat care a epuizat calea apelului, de a reforma în instanța de apel o hotărâre investită cu autoritatea lucrului judecat.

2) „Violarea art. 1201 c. civ. și exces de putere.

„Prim deciziunea 104 din 8 Mai 1925, rămasă definitivă și trecută în puterea lucrului judecat, rezilierea vânzării moșiei Cozia-Tălăngeni, a fost irevocabil pronunțată și prin efectul deciziunii se găsea de drept reintrată în patrimoniul recurrentului Levin.

„Curtea de apel, prin deciziunea ei, dată în contestație, deși în considerentele ei zice că nu se atinge de autoritatea lucrului judecat, care rezultă atât din hotărârea trib. Huși, cât și din decizia Curții, în mod lăaturalnic și deghizat, o înlătură deoarece în fapt îl împiedică pe Levin să se pună în posesia imobilului ce-i aparține în virtutea deciziunii.

„In fața Curții de apel ne-am opus la discuțiunea acestui motiv de contestație susținând că a ține seama de el, înseamnă a repune întregul proces în discuțiune, înseamnă a pipăi și discuta chestiuni și împrejurări anterioare dec. Nr. 140, împrejurări și fapte pe deplin soluționate și acoperite prin această deciziune.

„Curtea însă, admite contestația raționând în modul următor :

„Considerând că contestatorul de azi prin contestația ce a făcut-o, așa cum este formulată și susținută, prin ultimul său motiv, nu pune în discuție din nou chestiunea de a se ști dacă bine sau nu. trib. Huși a admis rezilierea, nu cere ca să se reformeze această sentință sau decizie a Curții, ci se opune numai la executarea dec. Nr. 140 și a sentinței trib. care ne mai putând fi executată, întrucât creditorul a renunțat la drepturile conferite lui prin ele, în urma achitării de către contestator și a restului de preț și Curtea admitând contestația lui M. Săulescu, așa cum este cerută de el, autoritatea lucrului judecat nu este întru nimic atinsă.

„Așa zisa plată care constituie punctul de plecare, a raționamentului de mai sus, pe lângă împrejurarea că, plată nu era integrală, a fost efectuată de Stat, pe baza legii agrare anterior pronunțării dec. Nr. 140, după cum chiar Curtea o constată în mod formal în deciziunea atacată cu recurs, așa încât această împrejurare a fost implicit ținută în seamă la 8 Mai 1925, când s'a pronunțat rezilierea definitivă a vânzării.

„Curtea în instanța de contestație reexaminând această împrejurare și deducând alte consecințe juridice, decât acelea pe care le-a dedus aceiași instanță la 8 Mai, incontestabil a judecat din nou procesul de fond, în instanța de contestație și a înlăturat rezilierea definitiv admisă de către ea însăși, violând autoritatea lucrului judecat și transformând această instanță pur formală într-o a treia instanță de fond.

3) „Violarea autorității lucrului judecat, exces de putere și omisiune esențială.

„Admitând ipotetic, că cu violarea art. 399—405 proc. civ. ar fi deschisă părților sub forma contestației, o cale de reformare în afară de opoziție, apel sau recurs, încă Curtea de apel comite un exces de putere și o violare a autorității lucrului judecat, deoarece socoate o renunțare la rezilierea convențiunei de vânzare pronunțată prin hotărârea definitivă a instanței de apel, din fapte anterioare pronunțării hotărârei, din care rezultă autoritatea lucrului judecat pentru reziliere.

„Intr'adevăr, Curtea trage, prin faptul că am primit o parte din preț în timpul când apelul lui Săulescu era pendinte și deci

nesoluționat, concluzia că am renunțat la reziliere când prin însuși faptul că am cerut respingerea apelului, și aceasta posterior unei plăți pontiale, făcută de un terțiu, o asemenea renunțare este exclusă.

„A judeca din nou faptele petrecute înainte de pronunțarea deciziei Curții, prin care s'a respins apelul lui Săulescu, înseamnă a viola cu exces de putere autoritatea lucrului judecat, căci acele fapte existând în materialitatea lor, în clipa dărei deciziei, Săulescu avea datoria și putința să le invoace la timp, și să împiedice instanța de fond a pronunța o decizie în contra sa.

„Dar chiar dacă s'ar putea discuta pe calea contestației o renunțare la autoritatea lucrului judecat, încă ar trebui ca renunțarea să provină dintr'un fapt posterior judecării, căci pentru toate faptele anterioare este lucru judecat.

„Curtea constată singură că a rămas un rest de preț de lei 124.000 neplătit, însă argumentează greșit, cum se va vedea mai jos, că acest rest ar putea da loc la o altă acțiune.

„În concluziunile orale și scrise, am atras în mod repetat atențiunea Curții că neprimind înainte de pronunțarea deciziei prin care s'a respins apelul lui Săulescu, întregul preț, pentru a stinge acțiunea în reziliere și nemai primind nimic după pronunțarea acelei decizii, plățile anterioare n'au putut stinge acțiunea în reziliere nefiind integrale și cele ulterioare nefiind primite de mine nu valorează renunțarea.

„Asupra acestui mijloc de apărare, Curtea omite a se pronunța și omisiunea este esențială deoarece nu se poate trage renunțarea la reziliere, când rezilierea a devenit lucru judecat, decât prin faptele mele posterioare respingerei apelului lui Săulescu.

„Este evident că de s'ar fi ținut seamă de acest mijloc de apărare soluțiunea era alta.

4) „Violarea principiilor ce guvernează materia renunțării și exces de putere.

„Curtea în disprețul principiului stabilit că renunțările sunt de strictă interpretare și că nu se presupun, deduce, între altele, renunțarea și dintr'o scrisoare a lui Levin către grefierul tribunalului Fălciu.

„Din această scrisoare, de altfel adresată unei instanțe incompetent, se poate deduce orice, numai o renunțare la reziliere nu, deoarece prin ea Levin a crezut că poate să-și ia o garanție în plus, de care însă nu avea nevoie, deoarece era pe deplin garantat, atât prin transcrierea actului de vânzare cât și prin efectul legii agrare.

5) „Violarea art. 1365 cod. civ. și eroare gravă de fapt

„Curtea, pentru a admite contestația d-lui Săulescu, consideră hotărârea rezilierii ca ne mai putând fi executată, deoarece creditorul recurent ar fi renunțat la efectele rezilierii, prin faptul că ar fi primit totalitatea prețului ce i se datora. Prin această primire integrală, zice Curtea, dispăre însăși cauza care motiva pronunțarea rezilierii.

„Or, judecând astfel, Curtea de apel, violează textul art. 1365 cod. civ. care îndreptățește pe vânzător să ceară rezilierea vânzării, chiar dacă i s'ar datora o părțică cât de mică din preț și comite în același timp o gravă eroare de fapt, întrucât contestatorul Săulescu rămăsese dator din preț o sumă de 124.000 lei, după cum constată chiar Curtea, în repetate rânduri.

6) „Greșita interpretare a art. 1365 cod. civ. și violarea art. 76 din legea agrară și a art. 1060 cod. civ.

„Curtea ca să admită contestația lui Săulescu, deși constată că, la data de 8 Mai 1925, Săulescu era încă debitorul unui rest din prețul de vânzare, decide că acțiunea în reziliere este stinsă deoarece îi lipsește cauza, și că Levin ar putea pentru neplata restului, să facă o nouă acțiune în reziliere.

„Decizia Curții este în contradicție flagrantă cu legea agrară și cu principiile de drept, cari câmnuiesc vânzarea.

„Într'adevăr, art. 76 al. ultim al legii agrare, prevede toc-

mai ipoteza când un creditor ipotecar sau privilegiat, a început executarea și în această ipoteză decide că executarea este suspendată până la consemnarea prețului. În conformitate cu aceste principii, decizia Inaltei Curți cu Nr. 361-1922 care a casat decizia Curții de Apel din Iași, după ce constată că acțiunea în executare este suspendată prin legea agrară, stabilește principiul că creditorul ipotecar sau privilegiat, va avea dreptul să continue această acțiune, dacă cumva rămâne descoperit. (În același sens dec. Casației I Nr. 186 din 28 Ianuarie 1925). Instanța de fond cu violarea tuturor principiilor cari câmnuiesc materia vânzării, hotărăște pentru restul neplătit, că creditorul ar trebui să facă o nouă acțiune, deoarece cauza creanței sale ar fi fost modificată.

„Eroare profundă, deoarece cauza acțiunii în reziliere, chiar dacă făcea o nouă acțiune era identică, adică „neplata prețului”. Prin faptul că am primit o parte din preț înainte de pronunțarea rezilierii nu înseamnă că n'am dreptul la reziliere cât timp plata nu este integrală și numai cu violarea art. 1365 cod. civ., Curtea putea să ajungă la această soluțiune. Asemenea când o parte din preț a rămas neplătită, nu se poate susține fără violarea art. 1050 cod. civ. că partea din preț rămasă neplătită ar avea o cauză nouă pentru care trebuie o nouă acțiune.

„Dacă s'ar admite un asemenea principiu s'ar viola art. 1060 cod. civ. după care între creditori și debitori, o obligațiune chiar primitoare de diviziune, se consideră ca indivizibilă.

„Restul de preț sprijinindu-se pe restul cauzei obligațiunea de a plăti tot prețul are aceeași cauză”.

Având în vedere decizia atacată cu recurs din care rezultă că recurentul Jacques Levin a intentat, în contra intimatului Mihail Săulescu, acțiune în rezoluțiunea vânzării moșiei Cozia din jud. Fălciu, pentru neplata restului din prețul datorit, că această acțiune a fost admisă de tribunalul Fălciu, iar sentința tribunalului s'a confirmat de Curtea de Apel din Iași, că, însă decizia Curții de Apel fiind atacată cu recurs de M. Săulescu, această Curte a admis recursul pe motivul că conform legii agrare, toate creanțele privilegiate și ipotecare, cari grevează moșiile supuse exproprierii, urmând să fie plătite în rentă, Jacques Levin în calitate de creditor privilegiat ca vânzător asupra moșiei în discuțiune, nu poate avea exercitiul acțiunii în rezoluțiune pentru neplata prețului decât atunci când după lichidarea datoriei sale, prin rentă, pe calea procedurii obligatorii din legea agrară, ar rămâne încă creditor, pentru vreo porțiune din preț; că, pe când afacerea era pendinte înaintea Curții de Apel din București, ca instanță de trimitere, Levin, conformându-se soluției Curții de casație, participă la lichidarea creanței sale de către trib. Fălciu, primind aproape în întregime prețul datorit și anume 3.017.842 lei în rentă și numerar, iar pentru restul de 3.010.74 lei din capital și 93.537, în cupoane, cu care debit a rămas descoperit, creditorul Levin a cerut grefei respective ca să fie trecut cu privilegiu asupra porțiunii din moșia neexpropriată, cu mențiunea de a fi achitat în cupoane, ori în numerar; că, ulterior însă, Levin, cu toată executarea în acel mod a creanței sale, cere Curții de Apel, fixarea unui termen pentru judecata apelului contra sentinței tribunalului ce admisesese rezoluția vânzării; că la termenul fixat, Săulescu ne prezentându-se, apelul său a fost respins ca nesustenut, iar decizia dată în lipsă, nefiind atacată cu opoziție, a fost investită cu formulă executorie și pusă de Levin în executare pentru îndepărtarea lui Săulescu din moșie, cu care ocazie s'a introdus contestația admisă de Curte prin decizia atacată cu recurs; că, pentru a justifica această soluție, Curtea pune mai întâi principiul că în contractele sinalagmatice, partea în

privința căreia obligațiunea n'a fost executată, are alegea în a cere sau executarea contractului, sau rezoluția lui; că, trecând apoi la analiza împrejurărilor cauzei, Curtea argumentează că, din moment ce creditorul Levin — ulterior sentinței prin care i se admisesse rezoluția pentru neplata unei porțiuni din preț — a primit fără nici o rezervă cu privire la menținerea rezoluției, aproape în întregime prețul, iar pentru suma relativ neînsemnată rămasă neachitată, a cerut grefei să fie trecut ca creditor privilegiat asupra porțiunii neexpropriate. Din toate acestea, zice Curtea, rezultă învederat că Levin a înțeles să renunțe la beneficiul rezoluției judiciare, căci este inconciliabil în rațiune și inadmisibil în drept ca creditorul să procedeze cumulativ, atât la executarea creanței sale cât și la rezoluțiunea contractului pentru neplata prețului; că, tot asemenea din aceleași împrejurări și în special din dreptul luării inscripțiunii pe partea neexpropriată pentru restul neînsemnat din preț, deși în urma rezoluției vânzării, calitatea sa de creditor încetase, rezultă îndubitabil că Levin renunțase atunci la rezoluțiune și-și păstră calitatea de creditor pentru acel rest ce i se mai datoră; că, mai departe, Curtea înlătură întâmpinările recurentului, motivând că pe calea contestațiunii se poate opune renunțarea creditorului la dreptul ce-i este conferit printr-o hotărâre, chiar dacă acea renunțare ca consecință a plății, intervine în cursul instanței de apel, înainte de pronunțarea deciziei, căci în specie, chestia acestei renunțări nu repune în discuțiune temeinicia rezoluției admise de tribunal, la un moment când prețul nu se plătise și nu atinge în nimic lucrul judecat, rezultând din decizia Curții pusă în executare, încât această decizie nu discută chestia renunțării, ori drepturile respective ale părților, ci respinge numai pur și simplu ca nesusținut apelul intimatului, care pernite ca pe calea contestației, să se poată opune pentru prima oară renunțarea părții la beneficiul rezoluției dobândite fără a se aduce nici o atingere principiului autorității lucrului judecat.

Având în vedere că, prin motivele 1, 2 și 3 se pretinde că, Curtea de Apel ar fi făcut o greșită aplicațiune a art. 399 și 400 din pr. civ. și tot odată ar fi nesocotit principiul autorității lucrului judecat, când a admis ca pe calea extraordinară a contestației să se repună în discuțiune însuși fondul procesului.

Considerând că este adevărat că în principiu contestația la executare fiind o cale de atac extraordinară, nu se pot invoca pe această cale mijloace de apărare cari ar avea rezultat să reducă în discuție însuși fondul procesului, căci prin aceasta s'ar nesocoti autoritatea ce legea atribue lucrului definitiv judecat și procesele n'ar mai avea sfârșit.

Că, de aceea autorul actualei proceduri civile în expunerea de motive a legii arată că condiția și limitele în care poate decurge judecata, în contestațiuni neputându-se preciza categoric prin lege lucrul acesta, se va decide de justiție după speță, în raport cu rânduiala din art. 530 pr. civ. și cu principiul autorității lucrului judecat, consacrat în art. 1201 c. civ.

Că, în acest sens s'a decis de această Curte, că pe cale de contestație nu se poate opune ca mijloc de apărare excepțiunea lucrului judecat nepropus la fond; iar în materie de poprire că terțiul poprit, obligat fiind la plată nu poate apoi, pe cale de contestație, repune în discuție chestiunea neexistenței datoriei sale pe baza căreia s'a făcut poprirea, căci din moment ce terțiul a fost chemat în cauză spre a declara dacă datorește ori nu, urmează că chestiunea datoriei sale

în acel moment a fost definitiv rezolvată, cu consecința legală a transferului judiciar, — și deci ulterior, nu se poate pe cale de contestație repune în discuție aceeași chestiune, adică dacă terțiul datoră la data înființării poprirei, fără ca prin aceasta să se aducă atingere autorității lucrului judecat definitiv.

Că deci, dacă criteriul distinctiv între ceea ce se poate ori nu discuta și judeca pe cale de contestație, rezidă în neatingerea autorității lucrului judecat, urmează că pe această cale debitorul urmărit poate opune stingerea obligațiunii sale în cursul instanței, posterior hotărârei condamnatorii fie și înainte ca hotărârea să fie rămas definitivă, căci această plată nediscutată în apel, la care partea a renunțat, implică o executare anticipată a hotărârei primei instanțe, fără a contrazice întru nimic lucrul judecat și de altă parte n'ar fi nici drept, nici echitabil ca să se mențină executarea unei obligațiuni stinse, iar apoi debitorul, pe nedrept urmărit, să fie autorizat a exercita o acțiune deosebită în repetițiune a lucrului nedatorat cu riscurile posibile de a nu putea realiza restituirea;

Că, tot asemenea pentru identitate de motive și de situațiuni juridice, urmează a se decide că, în specie, pe calea contestației, intimatul poate opune renunțarea recurentului la rezoluția judiciară obținută pentru aceeași cauză a neplății, prin hotărârea tribunalului, întrucât prin această renunțare, posterioară judecării tribunalului, nu se contrazice în nimic faptele și toate chestiunile constatate și judecate de tribunal, pe care nu le repune în discuțiune și tot astfel nu contrazice nici decizia Curței, care a respins pur și simplu ca nesusținut apelul intimatului, fără a discuta și rezolvă într'un mod oarecare chestia renunțării în discuțiune, care nu-i fusese de nimeni relevantă și nici drepturile respective ale părților, față cu noua situație ce prin comun acord își crease.

Că, de aceea rămân neintemeiate motivele de recurs, privitoare la violarea art. 399 și 400 pr. civ. cum și la o pretinsă nesocotire a principiului autorității lucrului judecat.

Considerând că, tot asemenea este neintemeiat și motivul IV de recurs relativ la circumstanțele din care Curtea deduce renunțarea părții la rezoluția contractului, căci elementele de fapt din care instanța de fond poate deduce o renunțare la un drept, sunt lăsate la aprecierea sa suverană fără un control posibil din partea instanței supreme, destul numai că hotărârea să fie motivată și prin urmare, în cazul de față, Curtea constatând că recurentul a încasat fără nici o rezervă cea mai mare parte din preț, — pentru neplata căruia tocmai ceruse rezilierea — și că cu toată rezoluția admisă de tribunal, recurentul și-a păstrat mai departe calitatea de creditor, luând în această calitate inscripțiune pentru restul datorat, ceea ce implică voia sa manifestă de a executa ori nu, de a rezolvă contractul, din toate acestea Curtea a putut în aprecierea ei, conchide la renunțarea recurentului la beneficiul rezoluțiunii ce dobândise.

Că, pe cale de consecință, rămâne neintemeiată și critica privitoare la omisiune esențială și la violarea art. 1365 c. civ., căci Curtea nu face nici o omisiune și discută de ce anume în circumstanțele date, rezoluția judiciară s'a stins cu tot restul de preț, datorit și anume prin renunțarea părții din motivele arătate și de altă parte, Curtea nu afirmă că rezoluția vânzării în discuțiune nu s'ar fi putut cere și pentru neplata unei porțiuni cât de mică din prețul datorit, din contră recunoaște acest lucru, dar constată, față cu împrejurările cauzei discutate, că recurentul a înțeles să renunțe la cererea de rezoluție cu care înves-

lise tribunalul și că în aceste condițiuni, hotărârea și decizia pusă în executare, nu mai poate avea nici un efect.

Că, așa fiind, toate motivele de recurs sunt neîntemeiate.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA IV C. C.

Audiența dela 3 Septembrie 1926

Președinția d-lui DEM. D. I. ZANE, Jude unic

Ana C. Zamfirescu și alții cu Ministerul de Finanțe

Sentința Civilă No. 782

Supus inamic. Imobil vândut în 1920. Lichidarea lui prin licitație publică. Contestatie. Respingere. Strein stabilit în țară care și-a pierdut naționalitatea de origine fără să fi dobândit pe cea română. Cum trebuie considerat.

Străinul care s'a stabilit în România și care și-a pierdut naționalitatea de origine fără să fi dobândit pe cea românească, trebuie să fie considerat, din punctul de vedere al tratatelor de pace încheiate în urma războiului mondial și al legii de lichidare a bunurilor aparținând supușilor inamici, ca și cum ar mai avea încă naționalitatea de origine și deci asimilat cu un supus inamic dacă este originar dintr-o țară inamică.

Tribunalul,

Având în vedere că prin petiția înreg. la No. 20.504 din 926 de Trib. Ilfov s. IV soții Ana și Petre Zamfirescu personal și ca soț, pentru autorizare, fac prezenta contestație, conform art. 25 din legea pentru lichidarea bunurilor supușilor foști inamici, în contra ordonanței No. 464 dată de d-lui prim președinte al Trib. Ilfov, în ziua de 17 Iunie 1926, contra deciziei ministerului de finanțe, intimat în contestație, cu No. 132.801 din 25 Mai 1926, prin care s'a dispus lichidarea prin licitație publică a imobilului din București str. Răcovița Grant No. 42, fost 32, proprietatea contestatorilor, pe baza actului de vânzare autentificat de Trib. Ilfov s. Not. la No. 28566 din 920 și transcris la No. 12472 din 926, intervenit între soții contestatori și fosta proprietară Iohana Franz Külman.

Având în vedere că contestatorul prin avocatul lor I. Kalmuschki, susțin că din actul de naștere No. 168 din 923, eliberat de Parohul Bisericii Catolice din Brăila, rezultă că Iohana Külman, s'a născut în România, jud. Brăila, satul Ajurnești la 30 Iunie 1858, din părinți stabiliți în România și că din extractul de naștere No. 216 din 923, reese, de asemenea, că Frantz Külman, s'a născut la Craiova a 21 Octombrie 1858. Că martorul N. Păunescu afirmă că în 1887, când a făcut armata la Arsenalul Armatei Române, ca voluntar, a văzut pe Frantz Külman, care își făcea stagiul militar în acel Arsenal, de vreun an de zile, iar după 4 luni, după ce a intrat, dânsul s'a liberat. Că știe, deasemenea, că Külman locuiește de vreo 30—35 ani în această țară și că până la moarte n'a părăsit-o.

Că din adeverința Cercului de recrutare Dolj, No. 18007 din 926, rezultă că registrele contingentelor 1881 și 1882 nu le poartă la acest cerc, fiind distruse din timpul campaniei 1916—1918 și că deci nu poate libera certificatul cerut, de situația militară a Sergentului Frantz Külman.

Că din certificatul No. 141 din 926 al Ministerului afacerilor străine mai rezultă, că Frantz Külman nu se găsește înscris în registrele legațiilor germane.

Având în vedere că întemeindu-se pe actele enumerate, contestatorii soți Ana P. Zamfirescu și Petre Zamfirescu susțin, că văduva Iohana Külman, autoarea lor, nu era supusă germană, și că, deci, dânsa nu cădea sub prevederile legii de lichidare și putea să le transmită, ca atare, în mod valabil, imobilul său.

Că, în adevăr, din acte rezultă, că soții Külman s'au născut

în România, s'au căsătorit și au continuat să locuiască fără întrerupere în această țară, până în ultimul timp, când soțul a murit, iar soția Iohana trăiește și azi locuind în Bușteni.

Că din actele de la dosar și dovada făcută prin matroni, se stabilește că Frantz Külman a satisfăcut serviciul militar în România.

Că Frantz Külman nu este supus german (certificat No. 141 din 1926).

—Că, ca o consecință a acestor fapte dovedite, rezultă că soții Külman ne mai având nici o legătură cu țara lor de origine, ei s'au identificat în totul cu țara Românească, legând de această țară toate manifestările vieții lor private și publice.

Că, conform art. 3, al. III și 21 din legea germană asupra dobândirii și pierderii naționalității din 1 Iunie 1870, naționalitatea germană se perde și printr-o ședere timp de 10 ani în străinătate.

Că astfel fiind, soții Külman, după cum s'a dovedit din acte și prin martori, ne mai având nici o legătură cu țara de origine de peste 10 ani, au pierdut naționalitatea germană, conform suscitatorilor articole.

Că deși n'au dobândit cetățenia română, după cum susține Ministerul de finanțe, fapt ce nu pretind nici contestatorii, de oarece pentru aceasta trebuiau îndeplinite mai multe condițiuni, ce n'au fost realizate de dânsii, totuși este cert că, perzând naționalitatea germană, soții Külman se găsesc într-o situație care, în drept, institue starea juridică numită „Heimathlos” (v. Alexandresco, nota sub. C. Apel din 3 Noiembrie 1921, Pandectele române, 1922, partea a IIII, pag. 30; V. Eugène Audinet în „Les Heimathlosses et leurs conditions juridiques” publicat în *Journal de Clunet*, 1925, pag. 882 etc. V. concluziile).

Că ministerul de Finanțe a căutat să producă confuziune, invocând Tratatul de la Versailles, care nu are nici o aplicație în cazul de față, întrucât în specie este vorba de locuitorii din vechiul regat, a căror situație de drept este guvernată de principiile de drept comun, nefiind vorba în cazul de față de locuitorii din teritoriile anexate, a căror soartă a fost reglementată de tratatul sus arătat.

Că, făcând dovada că Iohana Külman autoarea contestațiilor, nu era supusă germană când le-a vândut imobilul, ci o Heimathloss și că legea pentru lichidare privește numai pe supușii statelor fost inamice, urmează că dispozițiile acestei legi excepționale și de strictă interpretare, să nu se poată aplica în cazul de față.

Că astfel, Iohana Külman a putut să transmită în mod valabil proprietatea sa, pe care au cumpărat-o contestatorii și că, acest imobil urmează a fi scos de sub lichidare, anulându-se ordonanța de lichidare atacată prin contestația de față; cere deci admiterea contestației cu execuție provizorie și cheltuieli de judecată.

Având în vedere susținerile Min. de Finanțe, că nu s'a făcut dovada că părinții lui Frantz Külman au lipsit neîntrerupt 10 ani din Germania, iar în ce privește pe Frantz Külman n'a cerut împământinirea conf. c. civ. și că nefăcându-se dovada, în mod indubitabil, că Frantz Külman s'a desnaționalizat, ca fost german, urmează că odată cu dânsul să fie considerată și soția sa ca supusă germană, d-sa urmând condițiunea soțului.

Că situația de desnaționalizați germani a soților Külman, creiată de legile germane din 1870 și 1913, fiind o consecință a unor împrejurări de ordin intern, aplicabile numai în Germania, iar nu de ordin internațional, nu este ținută în seamă cu ocazia lichidării, care se face pe baza unei convențiuni internaționale, Tratatul de pace de la Versailles.

Că legea de lichidare din 13 Iunie 1923 hotărăște, că lichidarea se va face conform dispozițiilor Tratatului de pace de la Versailles și celelalte, care prevede că sunt lichidabile averile germanilor, aflate atât în vechile teritorii cât și cele anexate, exceptându-se numai pentru acei care, din germani au devenit supuși ai statelor ce lichidează prin efectul incorporării teritoriilor.

Că, categoria persoanelor cari au pierdut, conform tratatului,

cetățenia germană fiind limitată, nu se poate creia cu ocazia lichidării, excepțiunea germanului „heimathlos” sau pretins supus român.

Că Frantz Külman, nedobândind calitatea de cetățean român, prezența sa la Arsenalul armatei, chiar dacă s'ar fi dovedit că echivală cu îndeplinirea serviciului militar, ceea ce nu s'a făcut, în speță, nu-l face supus român.

Că simpla neînscrisere a lui Frantz Külman în registrele legațiunei germane din București, nu constituie o dovadă că numitul ar fi supus român.

Că și situația de supus român nu e prevăzută în legile noastre și că numai jurisprudența și practica administrativă socotau ca supuși români pe străinii fără nici o naționalitate, născuți în România, cum era cazul evreilor.

Că părinții lui Külman erau germani la nașterea fiului lor și deci Frantz Külman nu intră în această categorie.

Că deci, conform art. 10 din legea din 13 Iunie 1923, actul de vânzare-cumpărare ce contestatorii l'au încheiat cu soții Külman, este nul și lipsit de efect față de Stat, cere respingerea contestației ca neîntemeiată.

Având în vedere și concluziunile Parchetului, care au fost susținute în sensul arătatelor contestatorilor, bazându-se pe actele de la dosar, și conchizând la admiterea contestației, de oarece contestatorii fiind heimathloși nu li se poate aplica legea de lichidarea bunurilor supușilor foști inamici.

Considerând că chiar de ar fi verosimilă susținerea contestatorilor, conform actelor de la dosar, că autoarea lor s'ar bucura de starea juridică numită *heimathlos*, totuși în speța dedusă azi în fața Tribunalului, urmează a se aplica conform art. 11 din legea pentru lichidarea bunurilor supușilor foști inamici, dispozițiunile Tratatului de pace de la Versailles.

Că, conform art. 297, Secțiunea IV, al acestui tratat: „Cherțuținea bunurilor, drepturilor și intereselor private în țară inamică”, va fi rezolvată conform principiilor stabilite în prezenta secțiune și conform dispozițiunilor anexei aci alăturate.

b) Sub rezerva dispozițiunilor contrarii care ar putea să rezulte din prezentul Tratat, Puterile aliate sau asociate, își rezervă dreptul de a reține și a lichida toate bunurile, drepturile și interesele aparținând la data punerii în vigoare a prezentului Tratat, supușilor (ressortissants) germani sau altor societăți controlate de ei pe teritoriile lor, în coloniile și posesiunile și țărilor lor de protectorat, inclusiv în teritoriile care le-au fost cedate în virtutea prezentului tratat.

Lichidarea va avea loc conform legilor Statului aliat sau asociat, interesat, iar proprietarul german nu va putea să dispună de acest bun, drepturi și interese nici să le greveze cu vreo sarcină fără consimțământul acestui Stat.

Nu vor fi considerați în spiritul prezentului paragraf ca supuși (ressortissants) germani, supușii (ressortissants) germani care dobândesc deplin drept naționalitatea unei puteri aliate, sau asociate, prin aplicarea prezentului tratat.

Germania se obligă să îndemneze pe supuși (ressortissants) ei pentru lichidarea sau reținerea bunurilor, drepturilor sau intereselor lor în țările aliate sau asociate.

Considerând că acest text, după redactarea lui, are aplicațiune nu numai pentru teritoriile alipite în virtutea prezentului tratat, puterilor aliate sau asociate, după cum susțineau contestatorii, ci dispozițiunile lui sunt referitoare și la însuși teritoriul acestor țări, coloniile, posesiunile și țărilor lor de protectorat.

Că de asemenea, se prevede că nu vor fi considerați ca supuși germani, în spiritul acestui paragraf, numai acei supuși germani cari dobândesc deplin drept naționalitatea unei puteri aliate sau asociate prin aplicarea prezentului tratat.

Considerând că prin acest aliniat, se adaugă o condiție în plus la legea de drept comun din 1879, asupra dobândirii și pierderii naționalității germane și anume aceea, că străinul să fi dobândit naționalitatea unei puteri aliate sau asociate, prin aplicarea prezentului tratat.

Că între două legi, una de drept comun a Imperiului German și cealaltă Tratatul de pace de la Versailles de drept internațional, cu caracterul legilor de ordine publică și posterioară celei dintâi și referitoare numai la o materie cu totul specială anume lichidarea averilor supușilor germani, urmează ca Tribunalul să facă aplicarea acestuia din urmă.

Că deci schimbarea de naționalitate din german în român sau aliat, din punct de vedere al Tratatului de pace de la Versailles, este operantă cu ocazia lichidării averilor supușilor foști inamici, numai în cazul când s'a făcut potrivit dispozițiunilor prevăzute în tratat.

Că convențiunea, internațională, Tratatul de la Versailles, nu recunoaște ca operantă desnaționalizarea germană prin efectul legilor gemme, deoarece atunci când enumeră pe acei care nu vor fi considerați ca supuși germani cu ocazia aplicării legilor de lichidare, nu validează și situațiunile prevăzute de legile germane.

Că pierderea naționalității germane, după voința celui interesat, prin absența din țară de origină, neînd confirmată prin Tratatul de la Versailles, nu produce efect când este vorba de lichidarea averilor supușilor foști inamici.

Că, de altfel, contestatorii nici n'au pretins că autorii lor ar fi dobândit naționalitatea română prin vreun mod oarecare.

Considerând că conform art. 10 din legea din 13 Iunie 1923: „Toate actele de înstrăinare, de dispoziție de orice fel, făcute direct, fie deghizat sau oricum altfel, privind bunurile, drepturile și interesele de care tratează prezenta lege, care au avut drept efect scoaterea acestor bunuri din gajul statului, sunt nule de drept și lipsite de orice efect față de stat. Deținătorul unei averi care a aparținut unui supus al unui stat fost inamic, nu poate invoca față de Stat buna lui credință din momentul dobândirii.

Bunurile intră în patrimoniul Statului în situația de drept și de fapt de la 14 August 1916, libere de orice sarcini constituite posterior acelei date.

Că acest text conținând dispoziții de ordine publică, urmează a fi aplicat de asemenea în această speță.

Considerând că chiar dacă prin imposibil, nu s'ar aplica dispozițiunile Tratatului de la Versailles și dându-i-se o aplicație restrictivă în sensul că dispozițiile din art. 297, s'ar aplica numai în ce privește teritoriile dobândite prin anexiune și că în consecință, autorul contestatorilor ar fi în situația juridică numită Heimathlos, totuși este știut în doctrină, principiul că ori ce persoană trebuie să aibă o naționalitate, și că o naționalitate nu se pierde decât prin dobândirea unei alte naționalități.

Că, așa dar, o persoană care a putut să piardă calitatea de supus străin, numai prin faptul de a fi încetat să locuiască în țară străină un interval de timp și care n'a dobândit o altă naționalitate, tot așa de suspect ca și un supus străin (Vezi Doctrina A. Wall., Droit civil et commercial de la guerre, T. 1, pag. 821, Nr. 836, André Weiss, Droit international priv., Henry Bonfils, Droit international public).

Că astfel fiind, conform dreptului internațional modern, nu se admite să fie persoane fără patrie, fără naționalitate (Heimathlos).

Că acest principiu singur pune capăt tuturor discuțiilor deplorabile care se ridică în practică relativ la naționalitatea emigranților.

Că urmează și în acest caz prin înlăturarea pentru motivele mai sus arătate, a teoriei în drept, numită Heimathloss, a consideră pe autorul contestatorilor tot supus german, deoarece n'a făcut dovada dobândirii unei alte naționalități așa că, în privința soților Ana și P. Zamfirescu, câtă a se aplica tot legea pentru lichidarea supușilor inamici.

Că în consecință, Tribunalul urmează a constata că bine și legal s'a dat ordonanța Nr. 464 din 17 Iunie 1926 pe baza deciziunii Ministerului de Finanțe, Nr. 132.806 din 25 Mai 1926 și că vânzarea imobilului lui Iohana Frantz Külman a fost operantă față de contestatorii soți Zamfirescu.

Pentru aceste motive, Trib. în neunire cu concluziile d-lui Procuror Zamfirescu, respinge contestația, etc.

(ss) *Dem. D. I. Zane.*

Grefier, (ss) *G. Theodorescu.*

NOTA. — Speța rezolvată prin hotărîrea mai sus produsă, conștiincios motivată, este interesantă, întrucât cestiunea de drept dedusă în judecata Tribunalului este relativă la interpretarea principiilor de drept internațional privitoare la dobândirea și pierderea naționalității în cadrul tratatelor de pace și a legii noastre din 13 Iunie 1923 pentru lichidarea bunurilor supușilor foști inamici.

Doi soți cetățeni români, cumpără în 1920 un imobil dela o femeie de origină germană. Prin ordonanță prezidențială dată de primul președinte al Tribunalului Ilfov la 17 Iunie 1926, pe temeiul decisiunii de lichidare a Ministerului de Finanțe și în conformitate cu art. 12 și 14 ale legii din 13 Iunie 1923, s'a dispus lichidarea imobilului vândut considerat ca bun al unui supus fost inamic; în contra acestei ordonanțe, s'a făcut contestație de cumpărători și actualii stăpânitori ai imobilului, cetățeni români. Tribunalul constată în fapt că vânzătoarea s'a născut în România, din părinți născuți în România unde s'a născut și soțul vânzătoarei care și-a făcut serviciul militar în țară, locuind aici fără întrerupere până la încetarea sa din viață; că din împrejurările cauzei dovedite cu acte și martori, rezultă că atât vânzătoarea cât și soțul ei au rupt orice legătură cu țara lor de origină și astfel au pierdut naționalitatea germană conform legii asupra dobândirii și pierderii naționalității germane din 1 Iunie 1870; că deși vânzătorii n'au dobândit cetățenia română, totuși pierzând conform legii lor personale naționalitatea de origină „ei se găsesc în situațiunea juridică, admisă în dreptul internațional, persoanelor cari n'au nici o naționalitate, așa ziși „heimathlos”.

Cestiunea de drept pe care Tribunalul a fost chemat s'o soluționeze, a fost de a se ști dacă străinul stabilit în țară care și-a pierdut naționalitatea de origină fără însă a dobândi pe cea, românească, trebuie să fie considerat, din punctul de vedere al tratatelor și al legii de lichidare, ca și cum ar mai avea încă naționalitatea de origină și deci asimilat cu un supus inamic, dacă este originar din o țară inamică? Tribunalul a rezolvit această cestiune în sens afirmativ.

În sprijinul soluțiunei date, care este contrarie acelei generalmente admisă în jurisprudența franceză (1), Tribunalul se întemeiază pe de-o parte pe dispoziția art. 11 al legii de lichidare din 1923, combinată cu articolul 297 litera b, a Tratatului de Versailles și pe de altă parte pe principiul fundamental al dreptului internațional după care orice persoană trebuie să aibă o naționalitate.

În ce privește argumentul de text dedus din art. 11, este adevărat că această dispoziție reglementează în aliniatul întâiu numai mijloacele de dovadă pentru stabilirea calității de cetățean al unui Stat fost inamic și formulează principal că dovada acestei calități se face potrivit dreptului comun și tratatelor de pace, dar nu-i mai puțin adevărat că rezultă din art. 11 și din spiritul general al acestei legi ca și din dispozițiile regulamentului pentru aplicarea dispozițiunilor tratatelor de pace și anexelor lor cu privire la constatarea dreptului de

a dobândi naționalitatea română și a pierderii acestei naționalități (2), că legiuitorul nostru a înțeles să rezolve cestiunea dobândirii naționalității române de către acei, ce aveau calitatea de supuși inamici, în momentul punerii în vigoare a tratatelor, conform normelor stabilite de acele tratate. Or, art. 297 litera b din tratatul de Versailles, ocupându-se în special de dreptul recunoscut Puterilor aliate asociate de a reține și lichida toate bunurile, drepturile și interesele aparținând la data punerii în vigoare a prezentului tratat, supușilor germani, arată că supușii germani cari dobândesc deplin drept naționalitatea unei puteri aliate sau asociate prin aplicarea prezentului tratat, nu se consideră ca supuși germani și deci nu sunt supuși la lichidare.

Din combinația acestui text cu art. 278 al tratatului rezultă pe de o parte că în ce privește dobândirea naționalității uneia din puterile aliate sau asociate de către un supus german, trebuie să se aibă în vedere legislațiunea internă a acelei puteri și pe de altă parte pentru a nu fi supus la lichidare nu-i suficient ca supusul german să fi pierdut naționalitatea sa de origină conform legii sale naționale, ci mai trebuie ca să fi dobândit în același timp naționalitatea unei puteri aliate sau asociate.

Exactitatea interpretărei dată textelor suscitete se confirmă prin analiza dispozițiunilor art. 70 al tratatului dela Saint-Germain completat cu articolele 3 și 4 din tratatul adițional din care rezultă că cei care au pierdut naționalitatea austriacă sau ungară prin aplicațiunea legilor naționale respective, nu dobândesc naționalitatea română, de pildă, deși ar putea fi originari din teritoriile alipite.

Obiecțiunea făcută contra aplicărei dispozițiunilor din Tratatul dela Versailles, pe considerațiunea că aceste dispozițiuni ar fi aplicabile numai persoanelor domiciliat în teritoriile alipite sau originare din acele teritorii, nu este întemeiată, după cum arată și Tribunalul într'un considerent al sentinței sale.

În adevăr, din textul general al art. 279, rezultă că dispozițiunea consfințită prin el, se aplică, oricare ar fi domiciliul persoanelor și situațiunea bunurilor supuse lichidărei.

În raporturile României cu Germania, neputând fi vorba de teritorii alipite pe baza tratatului dela Versailles, cum s'ar putea admite ca aplicațiunea dispozițiunilor tratatului relative la dobândirea naționalității să fie restrânsă nu mai la supuși germani care au o legătură de naștere sau de domiciliu cu aceste teritorii?

De altmătrelea din punctul de vedere rațional, aplicațiunea limitată numai la teritoriile alipite, ar duce la acest rezultat nelogic ca să nu se admită o soluțiune unitară din punctul de vedere al dobândirii naționalității, pentru supușii germani și ca regimul juridic să varieze după faptul întâmplător al originii ori a domiciliului în vechiul regat sau în teritoriul alipit.

Tribunalul punându-se în ipotesa că tratatul dela Versailles nu s'ar aplică în speță, și că vânzătoarea imobilului în litigiu ar fi în situația juridică de heimathlos, examinează legitimitatea acestei concepțiuni care admite că pot exista persoane fără naționalitate. Plecând dela principiul că orice persoană trebuie să aibă o naționalitate și că naționalitatea nu se pierde decât prin dobândirea unei alte naționalități, conchide la înlăturarea teoriei heimathlosului.

Autorii citați în sentință sunt categorici în sensul că

(1) A se vedea deciziile în *Journal des droit international privé de Clunet* pe 1921, pag. 931 și 1922, pag. 401 reproduse în *Pandectele Române* pe 1922, partea III-a, pag. 130 și 1924, partea III-a, pag. 100.

(2) Publicat în *Monitorul Oficial* No. 1721 din 1923.

străinul trebuie să fie considerat că și-a păstrat naționalitatea de origine, chiar dacă după legea sa personală ar fi pierdut-o, atâta timp cât n'a dobândit o altă naționalitate (3).

Este incontestabil că acest mod de a vedea atribuind oricărei persoane o naționalitate, înlătură discuțiunile și controversele relative la cesiunea de a se ști care este condițiunea juridică și care sunt drepturile și obligațiunile celor heimathloși.

Cu toată această tendință, jurisprudența franceză recentă pare a consfinți posibilitatea juridică a categoriei persoanelor fără naționalitate, pe care în consecință le scutește de măsurile de rigoare luate contra supușilor inamici, chiar dacă au avut naționalitatea unui Stat inamic.

În Dreptul nostru, cesiunea se prezintă sub un aspect cu deosebire delicat fiind dată dispozițiunea art. 2 litera d din regulamentul dela 1 Noembrie 1923 „aplicarea dispozițiunilor tratatelor de pace și anexelor lor cu privire la constatarea drepturilor de a dobândi naționalitatea română și a pierderii acestei naționalități”.

Rezultă din textul citat că puterea executivă interpretând dispozițiunile tratatelor, atribuie prin regulamentul naționalitatea română, și persoanelor fără nici o naționalitate (heimathlos) care aveau la punerea în vigoare a tratatelor domiciliul în actualul teritoriu al României”.

Față de această dispozițiune care introduce în dreptul nostru public, noțiunea de „heimathlos”, este legitimă, întrebarea dacă această cesiune mai are un caracter pur doctrinar și deci instanțele noastre judiciare mai au libertatea de apreciere de a o admite sau nu.

În cazul unei soluțiuni negative, aplicarea extensivă față de heimathloși, a dispozițiunilor de rigoare edictate contra supușilor inamici, deși ar fi contestabilă în principiu, fiind dat caracterul excepțional și deci de strictă interpretare a acestor dispozițiuni, totuși își găsește justificarea în dispozițiunile categorice ale tratatului dela Versailles.

ALEX. CERBAN

Profesor la Universitatea din București

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA IV C. C.

Audiența dela 29 Decembrie 1926

Președinția d-lui BUICLIU, Președinte

Stima Endes cu Wilhelm Endes

Jurnal No. 16364

Acțiune de pensie alimentară. Proba cu martori cerută de soția reclamantă spre a dovedi veniturile soțului inadmisibilă.

Proba cerută de reclamantă, referitoare la venitul soțului urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, întrucât nu poate fi făcută decât prin acte iar nu prin martori.

S'a luat câte un interrogator atât pârâtului cât și reclamantei, care s'au atașat la dosar, după care d-l avocat Friedman din partea reclamantei, a cerut proba cu martori pentru a dovedi în prim rând, care e adevăratul venit al pârâtului și în al doilea că mama sa nu se află în îngrijirea lui.

Pârâtul, prin apărătorul său, cere contra probă pentru a face dovada că întreține pe mama sa, iar în ce privește venitul său, s'a referit la actele depuse la dosar.

D-l avocat Costache Ion, care a făcut oficiu de procuror, susține că în ce privește dovada cu martori referitoare la venitul

soțului e inadmisibilă, iar în ce privește al doilea capăt fiind admisibil, nu se opune.

Tribunalul,

În ce privește proba cerută de reclamantă referitoare la venitul soțului, urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, întrucât nu poate fi făcută decât prin acte, iar nu prin martori, iar în ce privește proba referitoare la întreținerea mamei pârâtului, fiind o chestiune de fapt, urmează a fi admisă.

Dispune:

Admite pro și contra proba cu martori cerută de reclamantă pentru a dovedi că pârâtul nu întreține pe mama lui, iar acestuia pentru a face dovada că el o întreține.

Delegă pe d-l Jude supleant cu audierea martorilor ce se vor propune.

Obligă pe pârât a prezenta actul referitor la impunerea sa la impozitul global și un certificat din partea patronului său, cu arătare, dacă pe lângă salariul fix ce primește lunar, i se mai plătește și un plus de 2% din vânzarea totală a mămurilor.

Amână cauza la 1 Februarie 1927 pentru când părțile cunosc termenul.

Președinte, (ss) Buicliu.

NOTA. — Asupra jurnalului de mai sus avem de făcut următoarele două observațiuni:

a) Proba cu martori e totdeauna admisibilă, chiar în materie civilă, atunci când un terțiu tinde să dovedească condițiile unui contract de locațiune de servicii, intervenit între alte persoane, deoarece proba literală nu este niciodată cerută decât numai părților contractante; în speță, fiind vorba de un contract între un comerciant și prepusul său, chiar și părțile contractante ar fi putut obține proba cu martori;

b) Sarcina probei incumbă reclamantului, totuși tribunalul inversează această sarcină și obligă pe pârât să dovedească venitul său, într'un proces de pensie alimentară. Iar probele cerute de tribunal sunt din acelea care nu pot fi opuse reclamantului.

HUGO FRIEDMANN

JUDECAT. OCOL. RUR. BEREȘTI (COVURLUI)

Audiența dela 20 Noembrie 1926

Președinția d-lui DIM I. COTRUTZ, Jude-Președinte

Manolache S. Ghimpu și alții cu Toader Donciu

Cartea de Judecată Civilă No. 691

Revizuire. Art. 293 pr. civ. Unde se îndreptează? Legea asupra împedicii lor dela 1852 art. 18 al. V și art. 1. Deosebirea între textul român și art. 480 pr. civ. fr. și art. 280 și 281 pr. civ. genoveză. Acordarea ei numai contra unei hotărâri rămase definitive.

Potrivit dispozițiunilor art. 293 pr. civ. orice cerere de revizuire a unei hotărâri se va îndrepta de către partea interesată la instanța care a dat hotărârea rămasă definitivă.

Modificarea părții penale a art. 293 pr. civ. s'a făcut pentru a se pune în concordanță cu art. 288 al. I pr. civ. Legiuitorul a avut în vedere în această materie nu numai procedura franceză și cea genoveză dar și Legiuirea asupra împediciților dela 1852.

În pr. civ. actuală legiuitorul român depărtându-se de sistemul procedurii franceze și de sistemul procedurii genoveze, adoptând redacțiunea legiuirii din 1852 „asupra împediciților” a acordat calea revizuirii în contra hotărârilor rămase definitive, chiar când ele n'au fost date în ultimă instanță, adică fiind susceptibile de apel sau opozițiune, partea a pierdut acest drept.

(3) A se vedea, în acelaș sens, Pillot et Niboyet, Manuel de Droit International privé pag. 243, No. 200.

Asupra prezentei cereri de revizuire.

Având în vedere actele aflate la dosar și susținerile părților pe cale de incident, fine de neprimire al cererei.

Având în vedere că prin petițiunea înreg. la No. 10.279 din 926, Manolache S. Ghimpu, Simion T. Ghimpu, Neculai T. Ghimpu, Gh. I. Ghimpu, G. I. P. Ghimpu, Ion Gh, Soțraf, Postolache V. Cozianu și Necula Tănase, toți din com. Aldești și Toader Pârvu din com. Pleșa, jud. Tutova, fac cerere de revizuire a cărții de judecată civilă No. 172 din 924 a judecătoriei ocol. rural Berești prin care s'a admis acțiunea posesorie intentată de Toader Donciu din comuna Aldești.

Având în vedere că prin incidentul ridicat pârâtul tinde la respingerea cererii întrucât susține că cererea trebuia intentată la Trib. jud., Covurlui, instanța de apel, care a pronunțat în cauză hotărârea definitivă iar nu la judecătoria de ocol.

Considerând că conform dispozițiilor art. 293 pr. civ. orice cerere de revizuire a unei hotărâri, se va îndrepta de către partea interesată la instanța, care a dat hotărârea rămasă definitivă.

Că zice Înalta Curte: „în caz de neapelare la prima instanță, iar în caz de apelare la Curtea de apel respectivă, fără a se faceosebire între cazul când în instanța de apel se judecă fondul afacerii sau când se statuează asupra admisibilității sau valabilității apelului. Că prin urmare — zice Casația — „dacă apelul a fost respins ca nemotivat, cererea de revizuire se îndreptează la Curtea de apel” (Casația s. III. Decizia din 23 Februarie 1913 în *Curierul Judiciar* No. 26 din 913).

Considerând că modificarea părții finale a articolului 293 pr. civ. s'a făcut pentru a se pune în concordanță cu art. 288 al. 1. (Vezi expunerea de motive a Codului de pr. civilă pag. XXXIII, Noul cod de pr. civilă adnotat de Virgil Alexandrescu, Ion T. Cezărescu și George G. Miromescu).

Considerând că legiuitorul a avut în vedere în materia revizuirii nu numai procedura franceză și cea genoveză dar și legiuirea din 1852 asupra „împiedicărilor” și aceasta rezultă din enumerarea din art. 288 pr. civ., printre care în cererile de revizuire intră și acel prevăzut de al. V al acestui text, adică, dacă obiectul procesului nu se află în ființă și care nu există nici în cea a Cantonului de Geneva, după care în mare parte Codul nostru este reprodus și care nu este decât reproducerea fidelă a art. 18 al. V a legii asupra împiedicărilor și mai ales din cuvintele „rămase definitive” din același art. 288, a căror origină nu se poate găsi decât în art. I din menționata legiuire. Că zice art. I din legiuirea pentru împiedicări: „Prin împiedicare se înțelege orice împrejurare vicioasă a unei hotărâri ce a rămas desăvârșită și cu care se stavilește punerea în lucrare a ei.

Că art. 18 prevede: aceste împiedicări reducându-se la dispozițiunile hotărârii ce a rămas desăvârșită și toți între persoanele ce au figurat la judecată nu vor putea niciodată răsturna dispozițiile fundamentale ale hotărârii și al. V precizează între aceste cazuri: „Când lucrul de prigonire pentru care a mijlocit hotărârile cele desăvârșite nu se află în ființă ori nu se pot prețui”. Ioan M. Bujoreanu, Colecțiuni de legiuirile României Vechi I, pag. 539.

Considerând că astfel, sub imperiul Legiurilor în vigoare în anul 1852 și anume al Regulamentului organic și al Legii din 1847 „pentru o mai grabnică săvârșire a pricinilor judecătorești”, puteau fi atacate, pe calea „împiedicării” hotărârile tribunalelor, ale Curților apelative și ale Înaltei Curți rămase desăvârșite, executorii, adică când partea nu mai era în drept să le atace pe calea opozițiunii sau apelului și aceasta chiar în cazul când legea acordând părții aceste drepturi, dânsa a lăsat să treacă termenul fără a uza de aceste căi.

Considerând că în procedura civilă actuală, legiuitorul român s'a depărtat atât de sistemul procedurii franceze, care în art. 480 prevede că revizuirea nu este deschisă decât în contra hotărârilor date în cel din urmă grad de jurisdicțiune, deci în apel cât și de sistemul procedurii genoveze, care în art. 280

și 281 acordă această cale chiar în contra hotărârilor date în primul grad de jurisdicțiune și chiar când hotărârea, în momentul când se atacă cu revizuire, era încă susceptibilă de apel.

Că astfel legiuitorul nostru adoptând redacțiunea legiului din 1852 asupra „împiedicărilor”, este învederat că a acordat calea revizuirii în contra hotărârilor rămase definitive, chiar când ele au fost date în ultima instanță, adică când fiind susceptibilă de apel sau opozițiune, partea a pierdut acest drept. (Cas. Secțiuni Unite, dec. 225/894 Bul. Cas. pag. 410; Cas. s. I., dec. 283 din 1897. Bul. Cas. pag. 527). Că fiind revizuirea o cale extraordinară de atac și partea având una ordinară foarte logic, că ea putea recurge și la revizuire.

Considerând, că în speță, Cartea de judecată No. 172 din 924 atacată cu revizuire, a fost dată cu drept de apel și fiind făcut apelul de către pârâții din acea acțiune, azi reclamanții din cerere, a fost respins ca nefondată prin sentința No. 146 din 926 a Trib. Covurlui s. I.

Că mai mult încă este Tribunalul, care investind această sentință cu formula executorie la No. 306 din 926 a trimis-o cu adresa No. 19132 din 926, judecătorii spre executare.

Că așa fiind, este neîndoios că nu judecătoria de ocol căreia prezenta cerere de revizuire s'a adresat, a dat hotărârea rămasă definitivă, și aceasta cu toate că instanța care a statuat în calea de atac exercitată, ar fi menținut în totul hotărârea primei instanțe ca în speță.

Că prin urmare, incidentul este fondat și ca atare cată a se admite respingându-se cererea de revizuire ca rău îndeplinită. Văzând și cererea de cheltueli de judecată asupra căreia apreciind, judecata o fizează la suma de 200 lei.

Văzând și disp. art. 140 și 146 pr. pen., pentru aceste motive, în baza legii, hotărâște:

Jude Președinte, (ss) Dim. I. Cotrutz.

Grefier (ss) Gr. Mitea.

A apărut, în editura „Curierul Judiciar”, NOUA LEGE A TIMBRULUI ȘI A IMPOZITULUI PE ACTE ȘI FAPTE JURIDICE, însoțită de Expunerea de motive, Avizul Consiliului legislativ, Rapoartele dela Cameră și Senat și Instrucțiunile date pentru punerea ei în aplicare. Având la fine un INDICE ALFABETIC care înlesnește cercetările și arată timbrul și taxa la care e supus fiecare act și fapt juridic. Prețul 100 lei.

A apărut în editura Curierul Judiciar

LEGEA CHIRIILOR DIN 1927

însoțită de Expunerea de motive a Ministerului de Justiție, Avizul Consiliului legislativ, Rapoartele dela Cameră și Senat și Legea Micului Parchet. Prețul 30 lei.

A apărut:

CHESTIUNI DOBROGENE. CETĂȚENIA ÎN DOBROGEA NOUA. REGULAREA PROPRIETĂȚII RURALE de A. N. Pineta, Avocat

Un volum format mare 130 pag. Prețul 100 lei.

A apărut NOUA LEGE A TIMBRULUI. Volumul având 480 pagini, cuprinde: Textul oficial al legii, o Alfabetare amănunțită a legii pe materii (acte și fapte juridice) civile, comerciale, fiscale, legi speciale, succesiuni, afișaj, impozit proporțional, etc., alcătuită și sistematizată cu multă competență de Dimitrie G. Longinescu, profesor și avocat. Prețul 150 lei.

A apărut în Editura „Curierul Judiciar”: STUDII DE DOCTRINA JURIDICA CIVILA de Constant. Ionescu, Avocat, doctor și laureat în drept din Paris. Prețul lei 60.